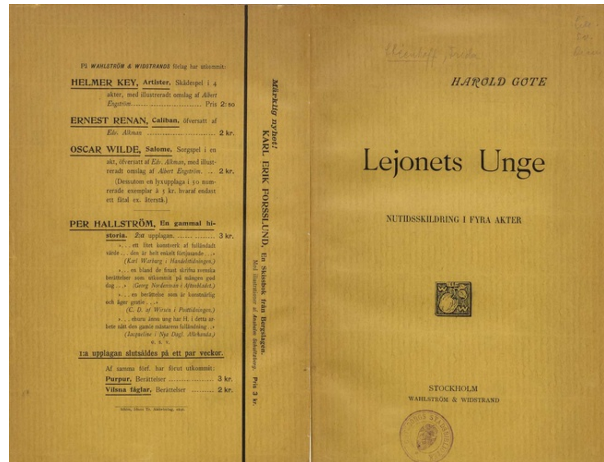

Lejonets unge.

Nutidsskildring i fyra akter.

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna nutidsskildring av **Frida Stéenhoff** (1865-1945) alias **Harold Gote** har digitaliserats 2016 av **Göteborgs Universitetsbibliotek** och anpassats för Projekt Runeberg i februari 2016 av Ralph E.

Detta verk kan även läsas hos **Litteraturbanken**.

HAROLD GÖTE

Lejonets Unge

NUTIDSSKILDRING I FYRA AKTER

STOCKHOLM wahlström & widstrandHÄROLD GÖTJE

LEJONETS UNGEPappersleverantör: LESSEBO BOLAGHÄROLD GO TE

LEJONETS UNGE

NUTIDSSKILDRING I FYRA AKTER

STOCKHOLM WAHLSTRÖM & WIDSTRANDSTOCKHOLM, IDUNS TRYCKERI AKTIEBOLAG, 1B96,PERSONER:

SAGA LEINE, bildhuggarinna.

ADIL BARFOT, journalist.

MAIN FRED VIK, biskop.

ÖDEGÅRD VIK, född Barfot, hans hustru.

BAT, rektor.

EN JUNGFRU.

Handlingen försiggår i biskopUga huset i en af Sveriges äldsta småstüder.FÖRSTA AKTEN.

(Ett hvardagsrum med konstverk och gammaldags prydlighet. Dörrar till höger och venster. Två stora fönster i fonden. Till venster i förgrunden en öppen, skulpterad spisel. — Vinterafton. Tända lampor och flammande brasa.)

FÖRSTA SCENEN.

FRU VIK. ADIL.

(FRU VIK sitter och läser med fötterna sträckta mot elden. ADIL, påfallande lik henne, kommer in.)

FRU VIK (vänligt). Kom hit, skall du få se hvad jag läser!

ADIL (utan att fasta afseende vid hennes ord).

Snälla faster, får jag låna hästen i morgon kväll?{O LEJONETS UNGE.

FRU VIK.

Gerna. — Men det borde du egentligen fråga farbror om.

ADIL (en smula ironiskt).

Eller Andreas, som makten hafver. — Jag vill ha det finaste seltyget också! Tänk hvad Andreas då skall svära! Det fins ingen i sta'n som svär som biskopens dräng.

FRU VIK.

Bra tråkigt för Manfred, det —

ADIL.

»Tel maitre, tel valet.» Farbror har väl aldrig sagt så mycket som »tusan» i hela sitt lif?

FRU VIK.

Nej, bestämdt inte. — Det har väl inte du heller, min gosse?

ADIL.

ö

A, innan jag hunnit till 60 så —FÖRSTA. AKTEN.

17

FRU VIK.

Låt oss inte tro det! — Hvad skall du med hästen i morgon?

ADIL.

Köra till Grönängen. Det är bra slädföre nu. (Försöker tala obesviiradt.) Vi skola ha en afskedsfest för fröken Leire.

FRU VIK (förvånad).

Och det har du inte sagt ett ord om! — Ar det du, som —

ADIL.

Det är vi alla, som åkt skidor tillsammans. (Harmfuiit.) Jag skulle velat ställa till den ensam — men det kunde jag förstås inte!

FRU VIK.

o

A, det hade väl inte varit så omöjligt! Om du talat vid Manfred — — Men du är så stolt. Snart vill du inte ta emot någonting af oss.{O LEJONETS UNGE.

ADIL (litet retligt).

Jag drunknar ju i allt hvad jag tar emot af er! (Slår om till skämt.) För att rädda mig skall jag så i kloster. — Det är modernt nu att bli ka-tolik.

FRU VIK.

Roligt för dina lutherska, presterliga slägtingar !

ADIL.

Det fins munkordnar, där man aldrig behöfver ta i pengar!

FRU VIK (spetsigt).

Och inte heller dansa — för det är väl det du skall göra i morgon kväll — med någon fröken Leire!

adil.

Så mycket bättre!

FRU VIK.

Hvad menar du?FÖRSTA. AKTEN.

17

ADIL (med undertryckt bitterhet).

Det är det klokaste. Att afsäga sig både penningen och kvinnan. Medlet och målet.

FRU VIK (vill dra honom till sig).

Jag känner inte igen dig, Adil, på sista tiden.

ADIL (tar ett steg ifrån henne).

Om jag blir munk kan jag kanske arbeta mig in i den illusionen, att jag afsagt mig alltihop frivilligt.

FRU VIK (mildt).

Hvad är det som du skall afsäga dig? Ar någonting i vägen för dina drömmar?

ADIL (kort och häftigt).

Tror du det är roligt att vara en sköldpadda, som ligger på ryggen! Som sprattlar och sprattlar och aldrig kan komma ur fläcken!

FRU VIK (förebrående).

Men Adil, då — tala ut med mig!{O LEJONETS UNGE.

ADIL (vänder tvärt om).

Jag får hästen således! Tack så mycket!

(Han går.)

ANDRA SCENEN.

FRU VIK. BISKOPEN. FRU VIK.

Det var bra du kom. Jag sitter här och fryser och längtar efter något varmt.

BISKOPEN (kysser henne på kinden).

Här har du värmen själf!

FRU VIK (tar båda hans händer oeh ler emot honom).

Jag menade förstås téet. Klockan är nio.

BISKOPEN (rör om i elden).

Att frysa med en sådan man och en sådan brasa!FÖRSTA. AKTEN. 17

fru vik.

Mina tankar voro långt från bådadera. (Hon ringer och säger till om té).

biskopen.

Jaså, du frös i tankarne!

FRU VIK (vänder och vrider pappershäftet, hvari hon läst).

Jag höll på med Båts uppsats — nian kunde stelna för mindre — om inte förargelsen kom till — (Sakta.) Och så har jag tänkt på Adil. Manfred, han lider.

BISKOPEN (slår sig ned i en länstol).

Ja, det kan till och med jag se.

FRU vik (bekymrad).

Men jag kan inte se på längre — dag efter dag, med händerna i kors.

biskopen.

Hvad vill du göra? I sådana lidanden kan man inte ingripa.{O LEJONETS UNGE.

FRU VIK.

Ack, om jag kunde! Jag tycker det är så synd om honom.

BISKOPEN (lugnande).

I öfvermorgon reser fröken Leire. Det är ju riktigt afgjordt, eller hur?

FRU VIK.

Ja.

BISKOPEN:

Nå, se'n tänker jag Adil kryar till sig igen.

FRU VIK (i tankar).

Vore Adil rik, så friade han.

BISKOPEN.

Tacka för det!

FRU VIK.

Men den arme gossen har inga utsikter att bli annat än fattig. Han kan aldrig försörja en familj.FÖRSTA. AKTEN. 17

BISKOPEN.

Hvad var det jag sa', när han envisades att bli tidningsskrivare?

FRU VIK.

Tänk, att aldrig få fria till någon — när man är karl.

BISKOPEN.

Den försakelsen är han inte ensam om. Massor af unga män få låta åren gå — och förväntningarne. — De förtjena för litet.

FRU VIK (klagande).

Bara han inte visste sitt lif på förhand! Men det är det som är så sorgligt. — Förr i världen kunde man älska och svärma på en förhoppning.

BISKOPEN.

Yi skola uppmuntra honom. Han är bara 20 år. Vid den åldern måtte man väl kunna vara optimist.{O LEJONETS UNGE.

FRU VIK.

Nej, du. Ungdomen är inte sangvinisk nu mer. Den ser så klart och nyktert.

BISKOPEN.

Sina svårigheter?

FRU VIK.

Svårigheten att få älska. ^Undrande.) Hur skall folk bli utan kärlek?

BISKOPEN.

Kära du, vi skola hoppas det ljusnar för Adil någon gång! — Först och främst skola vi skicka honom utomlands. Jag håller på England. Där skall han få studera yrket. (Lutar sig framåt). Hör du, Öja, om du gått in på mitt förslag i höstas, hade Adil nu varit borta och hela denna ledsamma förälskelsehistoria ogjord.

FRU VIK (motvilligt).

Han är inte gammal nog att vara ute på egen hand.FÖRSTA. AKTEN.

BISKOPEN.

Vill du inte släppa ut honom, kan han aldrig skapa sig en framtid.

FRU VIK (suckar).

Jo, jag måste väl —

BISKOPEN.

Efter han nu nödvändigt skall bli tidningsman och redan visat, att han kan skrifva artiklar, som hvarken äro dumma eller svamliga, måste vi laga, att han får utbilda sig grundligt. Han bör få vistas i ett land, där pressen står högt —

FRU VIK (otåligt).

Nog blir han framstående skribent med tiden! Men han är väl lika olycklig nu för det. (Ängsligt.) Och att tänka honom ensam i en stad som London!

BISKOPEN.

Ensam går väl an. Det vore värre, om han fick dåligt sällskap.{O LEJONETS UNGE.

FRU VIK.

Hu, jag kan inte tänka på det! Och efter hvad han gått igenom nu till! — Manfred, har du märkt hur Adil

förändrats på en månad?

BISKOPEN,

Ja.

FRU VIK.

När Saga kom var han ett barn. Min store, fullvuxne pojke. — Och nu —

BISKOPEN.

Ibland går det fort —

FRU VIK.

Och han, som varit så likgiltig för flickor! Mins du, att det riktigt förvånat oss? — Nej, han lefde bara med sin hjärna! Slukade dagens stora frågor — —

BISKOPEN.

Ja, han är ganska brådmogen i filosofi och politik och mycket annat —FÖRSTA. AKTEN.

FRU VIK.

Och så kommer Saga och gör honom till en annan människa i en handvändning. Midt för mina ögon. Hans uttryck, lynne, rörelser, ingenting känner jag mer igen. Man kan säga, att förvandlingen är underbar!

BISKOPEN.

Det behöfdes något så ovanligt — så originelt som fröken Leires personlighet---

FRU VIK.

Något så overkligt, menar du! Jag kan aldrig fatta, att hon är en människa. Snarare en idéskapelse af sin pappa.

BISKOPEN.

1 så fall den enda af hans idéer, som jag förlåter honom.

FRU VIK (gladt).

Har hon intagit dig med? Mig tog hon genast.{O LEJONETS UNGE.

BISKOPEN.

Jag känner henne så litet. Där är nog mycket hos henne, som jag inte tycker om, men där är något, som jag tycker mycket om.

FRU VIK (med skämtsamt deltagande).

Stackars Manfred! Din vanliga lott är att fästa dig vid folk, som du måste ogilla.

BISKOPEN (ser varmt på henne).

Jag är nöjd med min lott!

FRU VIK (funderar).

Inte för att jag precis vet hvad du skulle ha att ogilla hos Saga.

BISKOPEN.

Jag anar en del farliga sidor i hennes karakter. Men efter som hon nu reser, forskar jag inte efter dem.

FRU VIK.

Ja, hon är inte öppenhjertig. Man vet inte hvar man har henne.FÖRSTA. AKTEN.

17

BISKOPEN.

Nej, det är säkert. Och hennes uppfostran har naturligtvis varit högst besynnerlig. Med en sådan far som Leire —

FRU VIK (ifrigt).

Ja, men han var ingen dålig människa!

BISKOPEN.

En författare, som hvarje kristlig pedagog i världen måste förbjuda sina lärjungar! — Då förstår du väl själf--

FRU VIK (småleende).

Käre Manfred, jag har läst Leire med stor förnöjelse —

BISKOPEN (undergifvet).

Du, ja! Du har alltid gjort mig sorg med din dåliga smak i läsväg!

FRU VIK (skrattar).

Jag! Som är en riktig finsmakare på böcker!{O LEJONETS UNGE.

BISKOPEN (harmset).

Och du tycker Leire är fin?

FRU VIK.

Som stilist är han det finaste vi haft.

BISKOPEN.

Nå, som tänkare då? Som moralist?

FRU VIK (undvikande). Det kan jag inte bedöma.

BISKOPEN (mildt förebrående).

Du vet väl ändå livad som menas med moral, Öja lilla?

FRU VIK (skakar på hufvudet, skrattar).

Så här på tu man hand kan jag väl få vara litet skeptisk?

BISKOPEN (bedröfvad).

Inte det där skrattet, Öja! Det kommer från ett stort tomrum.FÖRSTA A1CTEN.

25

FRU VIK (slår om).

Nej, hvarför skulle jag skratta? Jag är minsann inte i lynne att skratta. När jag tänker på Adil. — Om han nu kommer till London, tror du han då glömmer Saga?

BISKOPEN.

Jag hoppas det. En bättre kur kunna vi i alla händelser inte hitta på.

FRU VIK (beslutsamt).

Nå, då skall han få resa så fort som möjligt. — — Men det är onaturligt och motbjudande.

BISKOPEN.

Hvilket?

FRU VIK.

Att hjälpa till att fördrifva den första, starka känslan. — Naturen har väl någon mening med att väcka den just vid den åldern och just för den personen?{O LEJONETS UNGE.

BISKOPEN.

Om förhållandena tvinga, så —. Man får inte vara slaf under naturen.

FRU VIK.

Hvarför inte? Under den ende härskare, som inte låter afsätta sig —

BISKOPEN (ogillande).

Det där för nedåt, öja! (Téet kommer in och fru Vik serverar sin man och sig.)

FRU VIK (medan hon gör det).

Trossystern förgå, instinkterna bestå. — Jag har en viss respekt för det som varar.

BISKOPEN.

Du vill ändå inte att Adil — t. ex. i London — skall lefva efter de naturliga instinkterna.

FRU VIK (med afsmak).

I stora städer blir det last af allting. — I små med för resten —FÖRSTA. AKTEN. 17

BISKOPEN.

Vi skola hoppas till Gud, att Adil undviker lasten.

FRU VIK.

Den undviker inte honom! Den kastar sig öfver honom som en syndaflod. (Klagande.) O, att-man inte skall kunna skydda sina barn!

BISKOPEN.

Vi ha gjort, hvad vi ha kunnat för Adil. Få mödrar ha ägnat sina söner en sådan omvårdnad som du honom.

FRU VIK.

Bara i småsaker. När det gäller något är man vanmäktig.

BISKOPEN.

Ja, — så svårt som lifvet nu är för unga män —

FRU VIK (afbryter).

Svårt, ja! Vore det inte tusen gånger bättre,{O

LEJONETS UNGE.

att Adil vore en vilde på en fjärran ö, än att han skall gå i den civiliserade trampkvarnen? Där allt, som han längtar efter, är för högt tör honom. (Suckar.) Han borde tillhöra ett barnsligt naturfolk, där man får äta, sofva, leka och dö som ett lyckligt djur.

BISKOPEN.

Men själen då, Ödegård? Den glömmer du lätt —

FRU VIK.

Vet jag, om den fins? (Bittert.) Och ändå har jag sökt min i tio år! Alltse'n jag blef gift med dig.

BISKOPEN (mildt).

Jo, du har en orolig, forskande, ädel själ —

FRU VIK (litet gäckande).

Det var bra. Du förstår den saken, du —

BISKOPEN (stiger upp och lägger armen om hennes hals).

Alltid blir du nervös, när någonting för Adil

står på spel. Du måste ändå lära dig, att äfven han skall fara illa, känna på svårigheter. Lifvet kan inte för honom ensam bli en lustresa på ett blankt haf.

FRU VIK.

Nej, jag vet det (tonlöst). Men det får inte bli ett vrak af honom.

BISKOPEN (lugnt).

Det ha vi inte någon anledning att frukta.

FRU VIK (modlöst).

Man vet ingenting. För en månad sedan trodde jag, att jag kände Adil till punkt oeh pricka och nu är han mig alldeles främmande. Det fins inte en handling, om hvilken jag nu skulle våga säga: den är omöjlig för Adil.

BISKOPEN.

Då beklagar jag dig, min älskade Öja! Jag litar på Adil som jag alltid har gjort. Han är en ung man med de bästa anlag och principer

FRU VIK.

Ser du inte, att det ligger något annat därunder?

BISKOPEN.

Hvad skulle det vara?

FRU VIK.

Lidelse.

BISKOPEN.

o

A, det ha alla en släng af!

FRU VIK.

Ja. I miniatyr.

BISKOPEN (med lättnad).

Gud ske lof då, att hon reser, fröken Leire! Jag önskar hon väl vore härifrån!

FRU VIK (nedslagen).

Se'n blir det tomt för oss. När Adil med är borta.

BISKOPEN.

Vi ha hvarandra, Öja. Det är en stor lycka, det.

FRU VIK (trycker hans hand).

Ja, det är det.

BISKOPEN.

Och nu skola vi inte sörja öfver hvad som måste ske.

FRU VIK (trött).

Nej, då! Snart är man död. (Bjuder honom brödkorgen.) Var så god !

BISKOPEN (tar för sig).

Var glad, min älskling! Vi ha ju så mycket att vara glada öfver!

(JUNGFRUN anmäler rektor BÅT.)

FRU VIK (reser sig).

Det var bra! (Betydelsefullt.) Jag har åtskilligt att säga honom.{O

TREDJE SCENEN.

DE SAMMA. REKTOR BÅT. FRU VIK (går emot rektorn).

Jaså, vi få främmande!

REKTORN (skakar hand med dem båda).

Kallar biskopinnan mig för främmande?

FRU VIK.

Man brukar säga, att man har främmande, när man har sina vänner hos sig.

BISKOPEN (klappar rektorn på axeln).

Hur länge är det nu du varit mig en trogen vän, Båt?

REKTORN.

Ja, hur länge är det? Trettio år minst —

FRU VIK (småleende).

Och mig en trogen fiende i tio! — Var så god och sitt, rektor!FÖRSTA. AKTEN. 17

REKTORN (studsar af förvåning).

Men, fru biskopinna — hur kan ni säga —

FRU VIK.

Bry er inte om det! Det gör ingenting. Det har nästan vanans behag för mig nu!

REKTORN (mer och mer häpen).

Men hvad betyder detta —?

FRU VIK (gäckande). Som ni ser har ni inte dödat mig! Bara lång-pinat mig!

REKTORN (reser sig och vill gå).

Jag måtte kommit olägligt —

FRU VIK.

Nej, sitt ner! Ni skall dricka té med oss! (Hon ringer och säger till om en tredje kopp.)

BISKOPEN (till sin hustru).

Hvarför är du så besynnerlig mot Båt i kväll?{O LEJONETS UNGE.

REKTORN (ställer sig framför fru Vik).

Ja, det vill jag verkligen ha en förklaring öfver!

FRU VIK.

Jag kom att tänka på, hvad Adil sa' en gång, när han var liten.

REKTORN.

Har det något sammanhang — ?

FRU VIK (serverar rektorn té och bjuder honom socker, grädde och bröd).

Han gick en dag och pratade så förtroligt med en polis. Och jag frågade, om han var mycket bekant med polisen. (Härmar barnsligt tal.) »Ja, då, jag är så bekant med honom, så jag skulle kunna säga 'vet hut' åt honom, om jag ville!»

BISKOPEN (skrattar).

Hvilket kriterium på bekantskap!

FRU VIK.

Vi äro så där bekanta nu, rektorn och jag! Eller hur?FÖRSTA. AKTEN.

17

REKTORN (förbryllad).

Men — hvad är meningen? Har biskopinnan verkligen lust, att — säga »vet hut» åt mig?

FRU VIK (alltjämt småleende),

I en skönare form, förstås! (Allvarligt.) Det är egentligen ni, som sagt det till mig i alla

dessa år!

REKTORN.

Jag!!

FRU VIK.

Ja. Och mer än så.

REKTORN (sårad).

Skulle jag —- har jag haft den ringaste orsak — ?

BISKOPEN (går af och an, lyssnande).

För all del, låt Båt veta hvad du menar, Ödegård!{O LEJONETS UNGE.

FRU VIK (till rektorn).

M har aldrig kunnat förlåta inig att jag inte begått självmord — andligt självmord.

REKTORN (vill gå).

Jag kan inte nog beklaga, att jag gick hit i kväll. — Jag skulle bara hämta igen mitt manuskript —

FRU VIK.

Jag är så glad, att ni kom! Det var just när jag läste er uppsats, som jag fick klart för mig, att det måste bli en liten

urladdning oss emellan —.

REKTORN (med värdighet).

Var så god då!

FRU VIK.

Jag har alltid känt något tryckande i luften. — Nu förstår jag det. — Alla dessa orimliga fordringar från er sida -—

REKTORN (lugnt).

Det skulle inte tillkommit mig att fordra något. Det har jag heller icke. — Från den dag Manfred berättade mig sitt tillämnade giftermål, har jag blott önskat, att han skulle få en god hustru.

FRU VIK.

Just det, ja!

BISKOPEN (till henne).

Det vet väl Båt, hvad du varit för mig!

FRU VIK.

Käre Manfred, det är så olika mening med hustru och hustru!

BISKOPEN (till rektorn).

Kan du begripa hvart hon syftar?

REKTORN.

O

Aja, jag börjar ana det.{O LEJONETS UNGE.

FRU VIK (till rektorn, vemodigt).

Ni skyller mig helt enkelt för ett undermineringsarbete !

REKTORN.

Nåja. Om jag skall tala rent ut. Har inte biskopinnan utfört ett sådant?

FRU VIK.

Nej, jag skall säga er, rektor, att jag har helt enkelt varit mig själf. Men ni ville att jag skulle upphöra att vara till, när jag gifte mig med en prest! Jag skulle försvinna under prestkappan!

REKTORN.

Nej. Men en prests hustru bör taga hänsyn till sin mans ämbete.

FRU VIK.

Det var sannerligen inte med biskopsämbetet jag gifte mig!

REKTORN.

Nej. Det har jag nog sett. Finns här i bi-FÖRSTA. AKTEN.

17

skopshuset minsta spår af kristligt hem, sedan ni kom hit? Eller sätter biskopens hustru någonsin sin fot i kyrkan? — Men detta är icke det sorgligaste.

FRU VIK.

Hvad är det sorgligaste?

REKTORN.

Att tvifvel smittar.

FRU VIK (till sin man).

Rektorn tror bestämdt, att kyrkan skall falla samman, därför att du har en icke troende hustru.

BISKOPEN.

O

Anej! Det gör han inte —

REKTORN.

Tvifvel smittar ohjälpligt. Det borde aldrig fått komma inom dessa murar.

FRU VIK (till rektorn).

Ni ser allt från kyrkans synpunkt! Var nu god och se från min!{O

REKTORN.

Ja. Det skall jag göra. Manfreds ämbete skulle varit er heligt. Ni skulle styrkt hans tro. Lagt allt ert kvinliga inflytande däri, att hans karakter blifvit mer och mer helgjuten. Att han vid er sida blifvit än mer en Herrans tjänare. Hvilken skön uppgift för en prests hustru!

FRU VIK (döljer ett försmädligt leende).

Och det kallar ni att se från min synpunkt! (Till sin man.) Manfred, jag hade rätt! Rektor Båt har allt från början begärt självmord af mig! (Till rektorn.) Har ni aldrig misstänkt att en tvif-lare också har rätt att lefva!

REKTORN.

En tviflare lefver icke. Han tar blott lifvet af andra.

FRU VIK.

Men jag har inte tagit lifvet af Manfred! Hans ande lefver rikare för hvarje år.

REKTORN (upprörd).

Ni kan inte märka, fru biskopinna, hur dödens fläkt går genom kyrkan. Och särskildt genom detta stift. (Långsamt.) Ni har skuld däri. (Tar sitt manuskript från bordet.) Detta mitt utkast till ett öppet bref till konsistorium är riktadt just mot den slappa tolerans, som kommer af likgiltighet för både tro och otro. — Ni, fru biskopinna, är allt för skarpsinnig för att icke inse, att tolerans är ett dumt ord. Hvar och en som äger något — och tron är en egendom — måste försvara det. Och strax är striden i full gång. Antingen skall kyrkan vara en ecclesia militans eller försvinna.

FRU VIK (med en axelryckning).

Rektorns uppsats kunde passat i medeltiden!

BISKOPEN.

Jag har läst noga igenom din skrifvelse, Båt, och tänkt öfver den.{O

REKTORN.

Det skulle vara roligt att höra — om du åtminstone i något ger mig rätt.

FRU VIK.

Då går jag! (Leende.) För att inte utöfva något skadligt inflytande. (Hon går ut.)

FJÄRDE SCENEN.

BISKOPEN. REKTORN.

BISKOPEN (går emot honom).

Först som sist, käre bror — konsistorium kan icke ta ad notam dina uppmaningar.

REKTORN (något häftigt).

Skulle konsistorium inte inse, att det är dess skyldighet —?

BISKOPEN.

Det kan inte bli tal om skyldighet.

REKTORN (otåligt).

Skall kyrkan vara passiv, alltid passiv? Snart är hon så plockad, sten efter sten, att det är ingenting kvar. Och lojheten här i stiftet går öfver alla gränser.

BISKOPEN.

Jag ställer inte till någon förföljelse.

REKTORN.

Ingen annanstans skulle en sådan oerhörd djärfhet gå ostraffad (höjer manuskriptet) som den jag här påpekat.

BISKOPEN.

Det är inte lätt att gå tillrätta med folk i teologi, må du tro.

REKTORN.

Må vara. Men en prest som öppet — och på ett sådant sätt som nu skett — predikar öfver Athanasii symbolum — — —

BISKOPEN (läser upp utantill).

»Hvilken som vill salig varda, han skall framför allt hafva den allmänneliga kristliga tron.»

BEKTORN (litet öfverlägset).

Ja, ja. Jag kan det där.

BISKOPEN (fortsätter).

»Den henne icke fullkomlig och ren håller, han blifver utan tvifvel förtappad evinnerligen. Så är nu detta den allmänneliga kristliga tron, att vi dyrka en enig Gud i tre personer och tre personer i en enig Gudom.»

REKTORN.

Hvarför läser du upp det där?

BISKOPEN (saktmodigt).

Skall man neka en ung prest att säga sin ärliga mening om dylikt?

REKTORN.

Men, Manfred — det är ju en principfråga!

Skola vi få lika många bekännelser som vi ha prester?

BISKOPEN (ler).

o

A, det är ingen fara!--Egentligen skulle

vi ha lika många bekännelser som munnar.

REKTORN.

Och sammanhållningen? Enheten?

BISKOPEN.

Ja, den, käre Båt, är omöjlig i en församling — om inte andarne slumra.

REKTORN (sarkastiskt).

Du talar verkligen som en kyrkans väktare!

BISKOPEN.

Tror du inte jag förstår mitt kalls innebörd? Att vaka öfver de sofvande.

REKTORN.

Inte att väcka dem?{O

LEJONETS UNGE.

BISKOPEN.

De som vaknat kunna ta hand om sig självfva. Dem ser man aldrig gå i fårahjorden.

REKTORN.

Det låter nästan som om du önskade att hjorden skulle minskas?

BISKOPEN.

Naturligtvis. Det bör vara ett övergångsstadium att vara far.

REKTORN (bläddrar tyst i sitt häfte — efter en stund).

Du vill således inte fästa något afseende —

BISKOPEN (beredvilligt).

Sätt gärna in det i »Kyrkotidning», som du ämnat! Gärna för mig. Men tro inte att det föranleder konsistorium till någon åtgärd. — För resten kan jag tala om för dig, att jag varit hos honom, presten i fråga.

REKTORN (förvånad).

Har du varit hos honom?

BISKOPEN.

Ja. Jag sökte upp honom och vi språkade länge.

REKTORN.

Jag hoppas du förbjöd honom vidare kritiska utläggningar —

BISKOPEN.

Visst inte. Jag bad honom gå på.

REKTORN (förskräckt).

Det är inte möjligt?

BISKOPEN.

Jo, jag önskade honom lycka i hans arbete för bortskaffandet af våra öfverflödiga dogmer!

REKTORN.

Hvilken uppmaning från en öfverherde!

BISKOPEN (godmodigt).

Han såg förvånad på mig. Till slut frågade han, hvart jag egentligen hörde.{O LEJONETS UNGE.

REKTORN (går fram till honom).

Det vill jag också fråga dig, Manfred?

BISKOPEN (lugnt).

Vet du inte det? Att jag är en enstöring. Att jag hör till eremiternas kyrka, den osynliga.

FEMTE SCENEN.

DE SAMME. SAGA LEIRE.

(Saga är ung och ljus. Talar med låg röst och blyga tonfall. — Hon ser herrarne inbegripna i samtal och vill vända om i dörren.)

BISKOPEN (med en vänlig handrörelse).

Gå inte, fröken! Min hustru kommer nog strax. Har fröken druckit té?

SAGA.

Ja, tack! (Hon går fram och sätter sig ett stycke ifrån dem).FÖRSTA. AKTEN. 17

BISKOPEN (till rektorn).

Fröken Leire har varit hos borgmästaren och blifvit aftackad.

REKTORN (bockar sig lätt).

Jag lyckönskar fröken! Jag har hört att både borgmästaren själf och hans familj äro särdeles nöjda med bysten.

BISKOPEN.

Likheten är slående. Det kan jag intyga.

REKTORN (till Saga).

Och nu bär det af härifrån? Fröken reser väl med ett behagligt minne af vår stad?

SAGA.

Ja då!

REKTORN

Är det till Paris?

SAGA.

Ja.{O LEJONETS UNGE.

BISKOPEN.

Fröken Leire vet, att hon behöfver stränga herrar, som kritisera henne. Här hemma får hon bara beröm.

REKTORN.

Ar det första gången fröken kommer utomlands?

SAGA.

Nej, då! Vi voro alltid ute — förr.

REKTORN (kommer plötsligt ihåg).

Ja, det är ju sant. — Frökens far var mycket på resande fot —

SAGA.

Ja. Han var ju så godt som — landsförvist.

REKTORN (försonande).

Han var oss för svår, fröken! Vi behöfde tid för att smälta hvad han gaf oss. — Mycket däraf är dock alls icke smältbart.FÖRSTA AKTEN. 49

BISKOPEN.

Nej. Men tiden har verkligen gifvit honom rätt i en del —

SAGA.

Nu, när pappa är död — ge de ut hans böcker i den ena upplagan efter den andra —

REKTORN.

Hm! (Afledande.) Det var visst i Rom ni egentligen bodde?

SAGA.

Ja. Vi kommo dit när jag var tio år.

REKTORN.

Fick ni något djupt intryck af den märkliga staden?

SAGA.

Jag fick genast lust att bli bildhuggare.

BISKOPEN.

Och blef det genast?

SAGA.

Jag fick börja arbeta på en atelier.

BISKOPEN.

Och alltsedan har ni hållit på energiskt?

SAGA.

Ja. Jag har inte gjort annat än »lekt med lera» som pappa sa'.

REKTORN.

Och lusten växer ständigt?

SAGA.

Ja.

BISKOPEN.

Men när har ni inhämtat era kunskaper? För jag har märkt, att ni är en ganska kunnig ung dam.

SAGA (förlägen).

Nej. Jag kan ingenting annat än människokroppen. Men af den tror jag, jag har hvarenda böjning i hufvudet.FÖRSTA AKTEN öl

REKTORN.

Antag nu, fröken, att ni tvingades in på en annan väg!

SAGA (föga berörd).

Nej, det kan inte ske —

REKTORN.

Jo, det kan visst hända. Att lifvet t. ex. — ber er skapa små konstverk af kött och blod i stället —

SAGA.

Nej, det tror jag inte —

REKTORN (docerande).

Jag tycker det är vanskligt för en kvinna att bestämma sin framtid. Det måste ju för kvinnan alltid bli ett antingen — eller. Antingen en ideel Maria- eller en praktisk Marta-tillvaro. (Med ett litet skratt.) Men hvilken hon än väljer, riskerar hon att längta efter den andra!{O

LEJONETS UNGE.

SAGA.

Hvarför skulle hon det?

BISKOPEN.

0

Åjo. Det är ganska vanligt. Det är svårt för en konstnärskvinna att sköta hem och familj och tomt för henne att försaka dem.

SAGA (uppriktigt).

Det måtte vara rysligt — att sköta ett hushåll!

REKTORN.

1 dylika fall vore förutseende bra. Om en kvinna blott visste vid er ålder, fröken, hvad hon sedermera skulle komma att sätta mest värde på: konstnärsäran eller familjelyckan — då vore väljandet en lätt sak. Men hon vet ingenting förrän det är försent.

SAGA (litet försagd).

Jag vet — att jag inte kan undvara leran.

REKTORN.

Inte? Jaså. Ar ni ärelysten?FÖRSTA. AKTEN. 17

SAGA (enkelt).

Jag tycker om att göra det som roar mig.

REKTORN.

Verkligen? Ha, ha! Men hur skall det gå i längden —

BISKOPEN.

Vi skola inte skrämma fröken Leire för framtiden. Kommer dag, kommer råd. (Välvilligt.) Vi skola i stället önska henne rik tillfredsställelse, stor framgång, många beställningar — —

REKTORN (med eftertanke).

Jag har en allvarlig orsak hvarför jag tvekar att önska en kvinna in på konstnärsbanan.

BISKOPEN (en smula otåligt).

Jaså. Låt höra för all del —!

REKTORN.

Jag har svårt att tänka mig den kvinliga be-gåfningen riktigt väldig eller ihållande. Jag tviflar rent ut sagdt på det kvinliga snillet.{O LEJONETS UNGE.

BISKOPEN (skämtsamt).

Hvad skola vi svara, fröken, på den där elakheten?

SAGA (höjer på ögonbrynen).

»Kvinliga snillet»? Har snillet något kön?

REKTORN. Det måste man väl förutsätta —

SAGA.

Nej — hvarför det —

REKTORN (öfverlägset).

Jo. Så lär det allt vara

SAGA (funderar — säger plötsligt).

Nej. Ett kön är beroende af ett annat för att skapa.

REKTORN. Nå — än se'n —FÖRSTA. AKTEN. 17

SAGA.

Snillet skapar ensamt. Antingen har det två kön eller intet.

REKTORN.

Ha, ha! Fröken söker vara spetsfundig!

BISKOPEN (afled an de).

Hvarför öfverflytta materiella begrepp på andens område. Det är onödigt besvär.

SJETTE SCENEN.

DE SAMMA. EN JUNGFRU. JUNGFRUN (i dörren).

Det är en herre, som säger att biskopen lofvat honom ett samtal.

BISKOPEN (reser sig).

Ja, jag vet. Visa honom in i mitt rum! (Jungfrun går.){O LEJONETS UNGE.

REKTORN.

Hvem är det?

BISKOPEN.

o

A, det är en person, som lägger sig i allting. Mycket besvärlig. — Han räknar sig till de »stilla i landet» och bråkar för sju! Måtte mitt tålamod räcka till!

REKTORN.

Det går att vara lugn, bara folk tar reson, men annars —

BISKOPEN (i det han går ut).

Konsten är just att vara lugn, när folk inte tar reson —

SJUNDE SCENEN.

REKTORN. SAGA.

(Paus ett ögonblick. Rektorn går fram till spiseln. Söker ett samtalsämne. Får syn på Adils porträtt.)

REKTORN.

Har ni sett, fröken, hvad Adil är lik sin faster?FÖRSTA. AKTEN.

SAGA (intresserad).

Ja. Det är alldeles samma hufvud.

REKTORN.

Han har släktdragen. Adils far var mycket lik sin syster. — Han var en ganska egendomlig herre — men en hedersman.

SAGA.

Egendomlig? Hur då?

REKTORN.

På många sätt. — Han var ogift —

SAGA.

Jaså —

REKTORN.

Ja, det är ju inte något besynnerligt, men en vacker dag reste han ut på en långtur, och när han kom hem — hade han med sig en son.

SAGA.

Ja, men — det var väl inte något märkvärdigt. — — Hvart tog modern vägen?{O LEJONETS UNGE.

REKTORN.

Ilenne förtäljer inte historien något om.

SAGA.

Herr Barfot har haft så godt som en mor i sin faster, tror jag?

REKTORN.

En mor, många gånger bättre än den verkliga ! För hon var naturligtvis en dålig människa.

SAGA (ser på honom utan att säga något).

REKTORN.

Det var en god gärning af gamle Barfot att ta vård om barnet.

SAGA.

Det var ju hans son —

REKTORN.

Ja, men ni vet väl att sådana barn äro ingen heder. — Och böra icke vara någon.

SAGA (osäker).

Vore det inte bättre — om människorna inte skämdes så mycket — i tid och otid —? Bättre för barnen —?

REKTORN (ogillande, hotar henne med fingret).

Aj, aj! Där går er far igen! Ta inte honom till auktoritet — i sådant här —

SAGA (sårad).

Rektorn förstår inte min far.

REKTORN.

Jo, det gör jag visst. Och jag varnar er att tro honom i allt. Han såg världen med skaldens och idealistens ögon — för honom behöfde samhället ingen ordning, ingen grund, inga lagar —

SAGA.

Hvar säger han det?

REKTORN (fäktar med armarne).

Öfverallt. Sopa bort, sopa bort! Det var just{O

hans mani. »Weg» med det bestående! (ironiskt.) Och så trodde han, att allt skulle ordna sig så förtjusande på det gamlas grushögar, (öfvertygande.) En sophög skulle det bli, fröken, af hela jorden, om radikala författare fingo husera.

SAGA (skakar på hufvudet).

REKTORN.

Er far är lifslefvande i sina böcker. De äro mycket snillrika, men ha det stora felet, att man aldrig kan ta dem till familjeläsning — aldrig sätta dem i handen på en ung flicka. Jag hoppas att ni inte har läst dem alla?

SAGA (utbrister).

Skulle jag inte ha läst pappas verk!

REKTORN (generad).

Det pinar mig verkligen på er fars vägnar. Så som han blottar känslor och — annat. — Och hans våldsamhet i uttrycken!FÖRSTA. AKTEN. 17

SAGA (stolt).

Om ett lejon skrifver böcker, talar det naturligtvis om de strider och kraftprof, som ingå i ett lejons tillvaro.

REKTORN (något hånfullt).

Ni tänker er er far som ett lejon?

SAGA.

Ja.

REKTORN (gäckande).

För hans stora, ljusa hår?

SAGA.

För allt. Hans mod, hans kraft. (Sakta.) Och för att mamma lärde mig det.

REKTORN.

Gjorde hon det?

SAGA.

Hon brukade stryka mitt hår och säga: »manen har du, lilla lejonunge! Har du också hjärtat!»64 LEJONETS UNGE.

REKTORN (mildare).

Er mor var visst en utmärkt kvinna. En hän-gifven hustru. — Hon måtte ha lidit många gånger — ?

SAGA (med öfvertygelse).

O, nej! Hon var så lycklig!

REKTORN. ,

Hur är det möjligt? (Söker efter ord.) Ja, man kan ju tala öppet — er fars lif är ingen hemlighet för någon — han var henne ju aldrig trogen?

SAGA (upprörd).

Det var han visst! Hur kan ni tala så —

REKTORN (tviflande).

Nej — bästa fröken —

SAGA (häftigt).

Jo. Det är förfärligt osanning!!FÖRSTA. AKTEN. 17

rektorn.

Jag är mycket ledsen, men —

SAGA (med skälfvande stämnia). Jag vet, hur de älskade hvarann! Jag har bref, som de skrifvit efter fjorton års samlif--

REKTORN.

Har ni det?

SAGA (entusiastiskt).

o

A, hvilka bref! Man skulle tro dem vara

skrifna----efter en månad! Och då var det

fjorton år!

REKTORN.

Del gläder mig!

SAGA.

Ett enda af dem är mer värdt för mig än alla afhandlingar om kärlek. — Det är ett bevis.

REKTORN.

Nå, jag tar gerna tillbaka. Jag vet ju bara64

LEJONETS UNGE.

hvad hela världen säger. (Rycker på axlarne). Och när man som er far fått tillnamnet »den fria kärlekens apostel» — väntar ingen trohet af en -—

SAGA.

Det är ett ord för mycket i den titeln.

REKTORN.

Ar det ordet fri, ni menar?

SAGA.

Ja. Kärleken är alltid fri och — alltid trogen.

REKTORN.

Ni är mer anstucken än jag trott! Ni måtte studerat er far grundligt? — Aldrig har jag hört er tala så här förr!

SAGA.

Jag har aldrig förr behöft försvara pappa.

REKTORN (knäpper ihop händerna, uppskakad).

Ingen har således angripit honom!! — MenFÖRSTA. A. K TEN, 6ä

hvad lefva vi i för en tid! Ha människorna två ideal, till och med i fråga om kärleken?

SAGA.

Kanhända. Ett gammalt och ett nytt —

rektorn.

Kvinnorna har Leire ändå gjort en stor otjänst! Hvad skulle de stackarna ta sig till utan äktenskap! Störtas i ett namnlöst elände. Han borde tänkt på dem för er skull.

SAGA.

Pappa måtte väl haft deltagande för dem! Om någon!

REKTORN.

På ett dumt sätt!

SAGA.

Man har sagt mycket om pappa, men dum har man aldrig sagt att han var.

s 166

LEJONETS UNGE.

rektorn.

Inte dum i vanlig mening. (Närmare.) Men inte duger det att ni beundrar honom så blindt! Hvar skall det ta

vägen?

SAGA.

O

A — ingenstans!

REKTORN.

Jag vill hoppas — — Lyckligtvis ser man sällan barn fullfölja sina föräldrars idéer. — Lyckligtvis, menar jag, i sådana här fall!

SAGA.

Nej — det vill mycket till —

REKTORN.

Det tror jag, det. — För en Hicka dessutom —

SAGA.

Man skall vara två —FÖRSTA. AKTEN. 17

REKTORN (ger henne ett oroligt ögonkast).

Skämtar ni? — Är det inte annat i vägen, så går det väl lätt — för er?

SAGA (med ett flyktigt löje).

Tack för artigheten!

REKTORN.

Ser ni, fröken Leire! Med er fars teorier skulle det aldrig bli någon rättvis fördelning för kvinnorna. Utan trängsel kring mästerverken och tomt kring de andra.

SAGA.

Så har det alltid varit och så måste det alltid bli. — Det är inte bara på muséer —

REKTORN.

Nå, alla gamla fula hustrur då? När deras behag gått bort genom släp och barnafödande. — Skola de gå öfvergifna se'n?68 LEJONETS UNGE.

SAGA (föraktligt).

Nu föda de barn mot fritt vivre! Ar det bättre det?

REKTORN (granskar henne).

Så? Ser ni saken så tarfligt?

SAGA (med ett komiskt uttryck).

»Ung flicka söker plats på lifstid att gå en man tillhanda med alla inomhus förefallande göromål. På lön fästes intet afseende — ej ens pä ett vänligt bemötande.»

REKTORN (stirrar på henne).

Men — ni är en helt annan än jag trott er vara!

SAGA (återtar sin vanliga blida ton).

Om rektorn kände mig riktigt — skulle rektorn bli rädd —

REKTORN.

Tror fröken att jag är lättskrämd? Till och med små demoner kan jag se i ansiktet!FÖRSTA. AKTEN.

17

SAGA.

Jag är bara en människa!

REKTORN.

Det säger inte så litet! Mycket kan ibland rymmas i det ordet! Nya växlingar, nya variationer af personligheten! Vår tid är det individuellas tid!

SAGA (förvånad).

Säger rektorn det?

REKTORN.

Ja. Det upptäcker man mer och mer.

SAGA.

Ja, men — det är ju rektorn som alltid talar om »kvinnan», »vår tids kvinna», »den nordiska kvinnan». — För hvar gång har jag lust att fråga: hvem är det? Hvad heter hon?

REKTORN.

En sådan liten kritiker? (Undervisande.) Typen står alltid kvar, förstår ni!70 LEJONETS UNGE.

SAGA.

Den yttre, ja! Den kan man modellera. Men den inre?

REKTORN.

Den är för psykologen lika skönjbar —

SAGA (tviflande). Man har aldrig helt sett sin nästas inre —

(Fru Vik syns i dörren.)

ÅTTONDE SCENEN.

DE SAMMA. FRU VIK.

SAGA (går emot fru Vik). Hvar har du varit hela tiden, Ödegård?

FRU VIK (räcker henne ett bref). Här får du hvad jag lofvade dig?

SAGA (tacksamt).

Å, din rekommendation! livad du är snäll!FÖRSTA. AKTEN.

17

FRU VIK (lägger handen på hennes arm).

Nu går du dit genast du kommer till Paris! Och du blir så väl mottagen! — Jag tror att du nog kan få bo där med, om du vill?

SAGA.

Jag måste aili bo kvar där jag har hyrt. Där får jag rum och atelier och allting — så snyggt ocli billigt —

FRU VIK (varnande).

Nej, Saga lilla, du skall inte stanna i en sådan där artistkasern. Där, vet du — — det vore inte bra för dig —

REKTORN (faller in med bestämdhet).

Nej, det bör fröken Leire alls inte göra! (Vänder Sig till fru Vik.) Och nu skall jag be att få bocka mig! Jag har väntat på någon af värdfolket för att få säga farväl!

FRU VIK (håller kvar hans hand).

Nej, rektorn får inte gå —72 LEJONETS UNGE.

REKTORN.

Jo. Ocli det vore så godt en gång för alla. Min närvaro kan inte vara önskvärd--

FRU VIK (leende).

Nu skall ni visa att ni tycker om status quo. Det gör alla gamla herrar.

REKTORN (vill gå).

Jag är inte nog gammal —

FRU VIK (intagande). Var snäll nu! (Bjuder honom en cigarr). Rök en fredspipa! Och se'n skall ni få spela schack med Manfred —

REKTORN (halft eftergifvande). Det brukar ju biskopinnan göra själf —

(Biskopen kommer.)FÖRSTA. AKTEN. 17

NIONDE SCENEN.

de samma. biskopen. biskopen.

Nu ändtligen — det var segare än jag trodde! FRU VIK.

Han är ju »läsare» den där karlen!

BISKOPEN (ogillande).

Hvarför använder du sådana ord?

FRU VIK (lätt). Det är så bra namn på folk, som aldrig läser något.

REKTORN.

Hvad ville han?

BISKOPEN.

Det skola ni få höra — sedermera.74

LEJONETS UNGE.

FRU VIK (till sin man).

Jag har förmått rektorn att stanna och spela ett parti med dig.

BISKOPEN (ser på dem).

Äro ni försonade?

FRU VIK (skrattar).

Jag har förlåtit rektorn — för din skull! — För resten, att önska lifvet ur någon är kanhända ett barmhärtighetsverk! Det beror på hvilken filosofisk skola man tillhör —

REKTORN.

Och jag — jag tillåter mig inte att förlåta fru biskopinnan! Af det enkla skälet att, jag förlåter endast mina fiender. Och till dem räknar jag inte, trots allt, en sådan (bockar sig lätt) motstån-darinna!

BISKOPEN (klappar honom på axeln).

Du är en stor ande, Båt! (Förnöjd.) Och styf schackspelare! Schackspelet är just någontingFÖRSTA. AKTEN. 17

för gamla teologer, du! Att gnaga visdomständerna mot!

FRU VIK (till rektorn).

Ja, rektor Båt! Ni passar här så väl! Nu sedan ni uppgifvit alla fordringar på mig! (Långsammare.) Vi bli snart ensamma, Manfred och jag — då skall ni ofta komma och trösta oss.

rektorn.

Skall Adil verkligen bort?

fru vik.

Ja. Vi ha beslutat det af många skäl. (Nedslagen.) Men jag kan inte sätta mig in i det ännu!

REKTORN.

Res ut med Adil!

FRU VIK (lifligt).

Och lämna Manfred?! (Dampadt.) Nej, det är inte mig Adil behöfver nu mer.

(Saga, som läst igenom rekommendationsbrefvet, lyfter hufvudet vid fru Viks sista ord. Går tyst ut.)76

LEJONETS UNGE.

TIONDE SCENEN.

biskopen. fru vik. rektorn. biskopen.

Om jag nu skulle låta er gissa hvad mitt samtal därinne gällde--

fru vik. Hvad kunde det vara?

biskopen.

Om jag säger, att det koin en dag för tidigt — fru vik.

Ah, det rör Saga?

biskopen.

Ja, men hon skall förbli okunnig därom —

fru vik.

Hvad är det då?

biskopen.

Folket mumlar.FÖRSTA. AKTEN.

17

FRU VIK.

För Sagas skull —

BISKOPEN.

Det jäser en sedlig harm i staden. Modeller i biskopshuset!!

FRU VIK (förtretad).

När vi ställde i ordning en provisorisk atelier ät Saga, var det väl meningen att hon skulle arbeta i den.

REKTORN.

Det var inte försiktigt. Modeller passa nog i en atelier, men en atelier passar inte i ett biskopshus !

BISKOPEN.

Om hon blott haft kvinliga modeller, hade saken kanske fått passera. Men hon lär haft en cirkuspojke där uppe — inte så barnunge heller. — Man är skandaliserad till det yttersta!78

LEJONETS UNGE.

FRU VIK.

Och man interviewar dig för att tala om det?

BISKOPEN.

Ja. Och för att bereda mig på tidningspolemik — och affordra mig en förklaring. (Suckar.) Du är inte ensam, Båt, att anfalla mig!

REKTORN (ler).

Nå, hvad svarade du clen plågoanden?

BISKOPEN.

Att fröken Leire reser i öfvermorgon. Och att han kan vara så artig och vänta med gruffet tills hon är borta. — Vår lilla gäst skall väl slippa ifrån det! (till sin hustru) Visste du af cir-kuspojken ?

FRU VIK.

Saga nämde en gång i förbigående att hon fått tag i en manlig modell. Det var väl han!FÖRSTA. AKTEN. 17

REKTORN (rynkar ögonbrynen).

Det är ändå bra stötande för min känsla--

En kvinna ensam med en naken man —

FRU VIK.

O ......

A prat! Rektorns syster är ju sjuksköterska!

REKTORN.

Det är dock annorlunda —

FRU VIK.

En man är väl en man antingen han är frisk eller sjuk. Han undergår väl inte några metamorfoser? Och om han är ung och bara bar en lindrig, akut åkomma och sjuksköterskan är söt och behändig — —

BISKOPEN (afbryter).

Inte behöfver du utveckla det der så noga!

FRU VIK (envist).

Jo. Det behöfver jag. Det retar mig att folk aldrig tänker en tanke till slut.82

LEJONETS UNGE.

REKTORN.

Sjukvård är dock en kristlig barmhertighets-gerning!

FRU VIK.

Nej. Det är ett yrke som sysslar med kroppar — alldeles som bildhuggeriet.

REKTORN.

Men, goda biskopinnan, hvilket är mest nödvändigt?

FRU VIK.

Fråga inte mig om det! Hur skall jag kunna veta det!

REKTORN (rycker på axlarna).

Det mest solklara--(vänder sig mot biskopen)

Ni borde aldrig bedt fröken Leire bo här!

BISKOPEN.

Det var inte vår idé — Vi hade hört hon skulle komma till sta'n — för borgmästarens

byst — men vi hade aldrig tänkt på att erbjuda henne gästfrihet hos oss.

FRU VIK.

Men om man får en vink från höjden — REKTORN (förstår henne icke).

Huru?

BISKOPEN.

Hörde du aldrig det? Att vi fingo en indirekt uppmaning från högre ort att ta hand om henne.

REKTORN.

Å-hå!

BISKOPEN.

Hon har många höga gynnare och gynnarinnor. FRU VIK.

Det har blifvit modernt att läsa Leire. — Vinden vänder sig alltid. — Och sedan man väl stenat en profet eller en artist, känner man ett varmt intresse för deras barn.

BISKOPEN (tar rektorn under armen).

Nej, bror! Vi skola inte låta stunderna fly Kom in till mig så röka vi inte ihjäl Ödegård (Han och rektorn gå ut).ANDRA AKTEN.

(En liten, löga möblerad atelier. Dön' till venster. — Bord, stolar, liavalletter, verktyg, allt i oordning. På golfvet papper och skräp. Några halffyllda trälådor. En fullt packad sådan. På väggen till höger studier i kol efter naken modell. Små figurer i lera och gips på en hylla. Fläckar efter gipsgjutning på golfvet.)

FÖRSTA SCENEN.

SAGA. ADIL.

(SAGA i blått förkläde står vid bordet och lägger in ett föremål i våta trasor och vadd. Upphör vid ADILS inträde.)

ADIL.

God dag, fröken! Kan jag vara till någon hjälp? Jag tog hammare och spik med mig--

SAGA.

Tack. Men det har jag förut —

ADIL.

Locken skola väl på lådorna?

SAGA (pekar).

Ja. Den der är färdig —

adil.

Nå, då slår jag igen den. (Han passar dit locket och tar fram spikar ur sin kavajficka.)

SAGA.

Om ni vill! Annars kan jag nog —

ADIL (spikar).

Så här skall jag slå igen dörren också, när ni har rest!

SAGA.

Hvarför det?

ADIL.

Ateliern kommer aldrig mer att användas.

SAGA.

Kan man veta det så noga? — Om jag kommer igen?

ADIL.

Det gör ni inte.

SAGA.

iNej det gör jag nog inte.

ADIL (efter sista slaget).

Somliga saker vet man säkert. — (Ser på studierna på väggen.) Skall jag ta ner de der åt er? (Tar en stol för att klifva upp.)

SAGA (hejdar honom).

Nej. De få hänga. Jag bryr mig inte om dem!

ADIL.

Nåja! Om jag spikar igen dörren så gör det ingenting!

SAGA (missförstår honom).

Det är ingenting att vara rädd om!

ADIL.

Nej, men rädd för — (i annan ton). Hvad liar ni der på bordet?

SAGA (undvikande).

o

A, det är bara början till något —

ADIL (låtsas förolämpad).

Det har ni inte visat mig! Trots överenskommelsen! Och jag har roat er en hel månad!

SAGA (med tonvigt).

Roat mig har ni aldrig gjort.

ADIL (går till bordet för att ta föremålet).

Det är min rättighet —

SAGA.

Nej, ni får inte se — (förlägen). Det är bara en tanke, som det kanske aldrig blir något af.

ADIL.

Det blir nog ert bästa arbete, eftersom ni är så rädd om uppslaget! (Går från bordet.) Var

lugn, jag skall nog hålla mig borta — från det med.

SAGA (dröjande, villrådig).

Om ni — om jag kunde tro att ni såg riktigt på det —

ADIL (ser på henne).

Tviflar ni på det?

SAGA (vecklar ut föremålet och räcker honom det). Det fins saker som man skall genomskåda —

ADIL (tar det).

Eller inte skåda alls. Det är rätt.

SAGA.

Det skall bli en relief — som ni ser.

ADIL (lägger den på bordel och sätter sig tyst och betraktar den).

SAGA (förklarande).

Jag vill göra ett experiment -— se om inte ett skönt innehåll kan verka djupt — trots

fula linier — nej, just genom dem. — Och hvad lämpar sig bättre till det försöket än det här: modern. En blifvande mor.

ADIL (intresserad).

Djerfhet saknar ni inte —

SAGA (lifligt).

Hufvudet skall jag göra vackert — och armarne och benen fina — Men kroppen naturligtvis vanställd och oproportionerlig.

adil.

Den verkar stötande — genast.

SAGA (ifrigt).

Ja, men se'n drar innehållet mer och mer? Gör det inte det? Det måste göra det? — Handen håller hon skuggande för ögonen — för att skönja det kommande.

adil.

Trampar hon på en orm?

SAGA.

Ja. På den förstörande makten. Tillintet-görelsen — som hon öfvervinner genom att förlossa lifvet.

ADIL (ser ännu en stund tyst pl relifen. Lägger sedan in den som förut — utbrister).

Hvar har ni fått de stora synpunkterna ifrån? SAGA.

Jag vet inte.

ADIL.

Ha edra förfäder varit nomader?

SAGA.

Nej. — Men många af dem ha haft något af slaf befriare i sig.

ADIL.

Ni har från början gjort det intryck på mig — att ni aldrig bott i rum.

SAGA.

Jag har aldrig suttit i bur —90

LEJONETS UNGE.

ADIL.

Inte i rum heller. Inte under tak —

SAGA.

Hvad har ni emot rum?

ADIL.

Bofasta menniskor bli så närsynta. Se inte längre än till närmaste vägg.

SAGA (road).

Men jag påminner om en nomad?

ADIL.

Ja. Ni har den der fläkten af gränslös frihet med er. Den berusar mig. (Efteråt — ser på henne). För jag är berusad.

SAGA (osäker).

Hvarför tycker ni om friheten?

ADIL (ifrigt, gar ett steg root henne).

Bara det att glömma alla gränser! Att slippa alla hopsatta begrepp! Att gå så långt det går!ANDRA AKTEN.

91

(skakar sina händer). Tänk, att bli fri från det närliggande, det tillfälliga —- — Millioner små-band —

SAGA.

Skulle man det då — utan väggar —?

ADIL

Ja — och utan tak! Ni vet väl sjelf hur det käns — om ni en stund sett upp i det oändliga — i det blå — i guldglänsande moln — eller i en stjernhimmel — Ni vet hur det käns —

SAGA.

Ja.

adil.

Det oändliga går genom ögonen in i hjärtat. Man blir en annan på en liten stund. — Det vet hvar människa som försökt.

SAGA.

Det är naturens trollmakt.

ADIL.

Mystik säga några. Stark är den. Den har i tidernas början aflat skaldekonst —

SAGA (ser på honom ett ögonblick).

Ni skall aldrig gå till ett vattenfall, herr Barfot. Der är farlig mystik —

ADIL (skrattar).

Det var en idé! Tack för den! Den skall jag komma ihåg!

SAGA (leende).

Vet ni hvad? Det är ni som kommer från ett nomadfolk! Och längtar tillbaka.

ADIL (drömmande).

Nej. Men jag skulle kunna bilda ett. (Med en underlig blick på henne). Vill ni vara med? Och bo på en matta i öknen? Och bli en stammoder?

SAGA.

Jag skall komma och hälsa på er —

 ADIL.

Men ni vill inte stanna under tältduken — i

den varma solen — bland hästar och getter —?

SAGA (skakar sitt hufvud).

Jag måste ha en atelier i Paris — men ibland kommer jag —

ADIL (med behärskad glöd).

Ja då — ska vi se det oändliga — känna del oändliga — lefva i urpoesien —

SAGA (skyggt).

Behöfver man nödvändigt gå till öknen?

ADIL.

Ja, det måste man. (Med ett ironiskt skratt.) För här hemma — är det så rysligt stora bosättningsmagasin ! Och de ha alltid förstört stämningen för mig!

SAGA (sagta).

Ja. Det förstår jag —

ADIL (ser sig om). Nu har jag hindrat er igen —

SAGA (vemodigt).

Det är inte första gången —

ADIL.

Nej. Men ni kan med glädje tänka på att det är den sista — Och glömma mina synder —

SAGA.

Och edra underlåtenhetssynder--

ADIL.

Har jag sådana med? Mot er? — Nej det tror jag inte! Tvärt om!

(Man hör steg i trappan).

SAGA (räcker honom handen, med känsla). Tack, herr Barfot, för trettio dagar!

ADIL (behåller hennes hand).

Tror ni vi träffas mer?

SAGA.

Inte samma vi. (ler). Mystiken, ser ni, har varit med fast vi inte varit i öknen!

ADIL (sorgset). För mig är det alltid öken — i annan mening — kring er och utan er! Adjö!

(Han går).

(SAGA ser efter honom — sluter hårdt ögonen och andas tungt).

ANDRA SCENEN.

FRU VIK. SAGA. FRU VIK (något flämtande).

Hela förmiddagen har jag velat gå upp till dig — men det ena besöket efter det andra —

SAGA (ler sorgset, tar henne om halsen). Hvad du är god — Ack, snart är jag utan dig!

FRU VIK (klappar henne).

Käraste Saga! Har du trifts hos oss?

SAGA (med barnslig värme).

Ni äro ju de ljufligaste menniskor som finnas!

FRU VIK (tar upp en liten ask ur fickan).

Du skall få ett minne af mig! Så att du inte glömmer mig!

SAGA.

O, tack! Hvad är det? (öppnar asken).

FRU VIK.

Det är ett litet öga i mosaik. Jag köpte det en gång i Florens — nu kom det väl till pass åt dig!

SAGA (beundrande).

Hvad det är bra gjordt!

FRU VIK.

Det är märkvärdigt, lor det ser så lefvande ut.

SAGA (vill ge henne det tillbaka).

Du skall behålla det, Ödegård! Du skall inte ge mig ett så fint smycke!

FRU VIK (ömt).

Jag, som ville ge dig det käraste jag har! — Du får den här ögonstenen istället! (På skämt). Den är ämnad till amulett! Säljaren hade stora förhoppningar om den. — Få se om den kan skydda dig för onda ögon!

SAGA (kysser mjukt och tacksamt hennes hand).

Jag skall se på den, när jag behöfver kraft.

FRU VIK.

Skydd behöfver du ! Alla goda makters skycld, du lilla ensamma varelse!

SAGA (ler tviflande).

FRU VIK.

Lofva mig en sak! Att du tar fram detta lilla minne frän mig och rådgör med mig i tankarne — innan du ser för djupt in i andra ögon! — Lofva mig det!

SAGA (trött).

Ack, det behöfs inte, Odegård!98 LEJONETS UNGE.

FRU VIK.

Du vet inte, lilla barn, hur lätt det är att falla offer för en blick — en mans blick —

SAGA (lågt).

Det skulle jag inte räkna som en olycka.

FRU VIK (mildt).

Du talar så lättsinnigt och så oskyldigt — som det besynnerliga barn, du är —

SAGA (ser li-amför sig).

Det vore väl snarare en olycka att inte bli offer, om man ville —

FRU VIK.

Äro alla konstnärer som du? På en gång sinnliga och renhjertade? — Jag har aldrig kommit underfund med hvilket du är mest —?

SAGA (oviss). Jag vet inte sjelf —ANDRA AKTEN. OS)

FRU VIK (deltagande).

Hur som helst — är jag orolig för dig.

SAGA.

Det fins inte minsta anledning till det!

FRU VIK.

Om du träffar någon förståndig och angenäm kvinna derute, skall du sluta dig till henne — inte hålla dig undan, som du brukar!

SAGA (afvärjande).

Nej, det går inte —

FRU VIK.

Jo det skall du — Tycker du alls inte om förtrolighet?

SAGA (dröjande).

Kanske — i superlativ.

FRU VIK.

Du är så ryckt ur alla en ung flickas vanliga förhållanden —

SAGA (nickar bifallande). Väl är det! (Hjärtligt). Snälla Ödegård, var inte orolig för mig! Jag skall arbeta och arbeta — och aldrig något annat än arbeta —

TREDJE SCENEN.

DE SAMMA. BISKOPEN.

(BISKOPEN har en tidning i handen).

FRU VIK (förvånad).

Kommer du hit, Manfred? Det var längesedan du var här uppe —

BISKOPEN.

Jag hörde att du var här — (Till Saga) Och jag tog tidningen med mig för att glädja fröken —

SAGA.

Står det redan någonting om bysten?

BISKOPEN (vecklar ut tidningen).

Ja. Och förmånlig kritik naturligtvis! Det är sällan en artist får vandra på rosor från början! (Läser). Saga Leire har nu fulländat sin byst af stadens borgmästare. Den är utställd i katedralskolans förhall och har samlat en stor skara åskådare. Konstverket utmärker sig icke blott genom porträttlikhet utan äfven genom kraft och finhet och den — man skulle vilja säga sublima — enkelhet i behandlingen, som är Saga Leires egen konst och hvilken redan skaffat henne ett namn. Om man så får uttrycka sig om en person, som fått ett namn i arf. Fröken Leire är nämligen dotter till den frejdade författaren Leire, hvilkens djerfva skrifter för ett tiotal år sedan rörde upp vilda stormar i vårt annars lugna land. Dessa stormar har nu tiden stillat. Knapt äro dyningarna mer skönjbara. Men Leires personlighet växer högre och högre, tills folket en dag hunnit den plats der han står väntande. — I glansen af ett sådant namn går

Saga Leire en ljus framtid till mötes. — Hon lemnar nu vårt samhälle, der hon varit biskopshusets gäst, för att, såsom de flesta af våra konstnärer, i fransk jordmån söka must och näring. Vi tillönska henne mod och tro på sin begåfning!»

(Lägger tidningen ifrån sig — litet efteråt.)

Så kommer det kanske alltid att bli för er, fröken!

SAGA.

Huru — ?

BISKOPEN (leende).

Att man börjar att tala om er — och fortsätter att tala om er far.

SAGA.

Ja, hvad gör det?

BISKOPEN.

Ni står i skuggan af ett stort träd.

SAGA (anspråkslöst).

Skulle jag någonsin kunna täfla med pappa?

— Jag är nöjd om jag kan ge något, som kommer från mig sjelf. Och det hoppas jag.

FRU VIK.

Det är ovanligt att höra någon tala om att ge istället för att få. — Annars brukar det bara vara fråga om ära och pengar--

SAGA.

En konstnär sträfvar — innerst — efter något helt annat —

BISKOPEN.

Jag tviflar att de fleste —

SAGA (ifrigt).

Jo, då! Att ta med sig något från skönhets-verlden — och lägga fram det i form och färg

— på ett eget, personligt sätt —

BISKOPEN.

Hvad menar ni med skönhetsverlden?

SAGA.

Dit längtan går! Ibland — när jag står och arbetar och tänker — är jag så helt och hållet förflyttad, borta — jag kommer inte ihåg någonting —

BISKOPEN (undrande).

Och detta skönhetslif, denna skönhetsdyrkan — kan den vara er nog?

SAGA (tveksamt).

Menar biskopen — religiöst?

BISKOPEN.

Ja. Fins det själar för hvilka estetiken förslår?

FRU VIK.

Fråga henne det när hon blir gammal, Manfred!

BISKOPEN.

Nej. — Det skulle intressera mig att höra, hur fröken Leire nu tänker sig slutet, döden?

SAGA (söker efter ord — barnsligt).

När jag dör så går jag väl in i något evigt skönt — Eftersom jag alltid önskat det —

FRU VIK (gillande).

Det gör du nog, Saga lilla!

BISKOPEN.

Och detta är hela er lefnadstro? (Småler). Det var ingen tung barlast!

FRU VIK.

Den som kunde hugga af knuten så lätt!

BISKOPEN.

Men samvetet? — Har ni kanske bara ett estetiskt samvete?

SAGA (förlägen).

Det vet jag inte. — Jag har inte känt af något annat, än att jag tycker illa om tankar — och känslor och handlingar — som äro fula.106 LEJONETS UNGE.

BISKOPEN.

Men det måste naturligtvis bli ett resonnemang i er hjerna först om hvad som är fult eller vackert —

SAGA (med tillförsigt).

Nej! Det har det aldrig varit!

FBU VIK (halfhögt).

Skönhetskänslan är också en instinkt.

BISKOPEN (varnande).

Då är det tur om ni icke blir t. ex. — en Judith — eller en Charlotte Corday — eller

FRU VIK (faller in).

Eller hvilken meteor som hälst som skär andras banor!ANDRA AKTEN.

FJÄRDE SCENEN.

DE SAMMA. ADIL.

ADIL (i öfverrock, med hatt i handen).

Förlåt att jag kommer igen! Jag vill locka ut fröken Leire! Det är ett sagolikt vackert väder! (<;år fram till Saga). Solen skiner på rimfrosten i parken. En sådan tafla får ni inte se på många år.

SAGA (hågad).

Vänta litet på mig, herr Barfot! Tills jag fått sluta packningen! (Börjar packa. Adil lägger från sig röck och hatt och hjälper henne).

BISKOPEN (reser sig).

Menniskan är ett underligt ting! (Halfhögt) Min enda tröst är att Gud står för kompositionen. (Till sin hustru). Kommer du med mig ner nu, Öja?

FRU VIK (nickar åt honom).

Jag kommer genast, Manfred!

(Biskopen går).108

FEMTE SCENEN.

FRU VIK. SAGA. ADIL. FRU VIK (följer med ögonen Saga). Kan du inte göra det der sedan — Efter middagen ?

SAGA (fortsätter). I kväll skall jag ju bort!

ADIL.

Jaså, fröken har inte glömt det?

FRU VIK (till Adil).

Tar du Andreas med då — eller skall du köra sjelf?

ADIL (bestämdt).

Nej. Andreas får inte vara med!

FRU VIK.

Men hvar skall du göra af Maja vid Grönängen?

ADIL.

Der fins stall — Jag har ställt om det redan —

FRU VIK (nyfiket).

Hvad sa' Andreas?

ADIL (härmar en dof röst).

o

»A fan!»

FRU VIK.

Hu! Han är ryslig!

ADIL (ironiskt). Farbror är verkligen väl omgifven. Han har en djefvulsdyrkare till dräng, en fritänkare till hustru och en ticlningsmurfvel till fosterson!

SAGA (leende). Man behöfver inte befara, att biskopen skall bli ensidig!

ADIL.

Nej. Han har blifvit mångsidig. Af biskopar är han säkert numro ett.

FRU VIK (till Adil).

Och du kan ändå inte uppfatta mer än en liten del af hans storhet!

ADIL (till Saga).

Har ni någonsin känt en kyrkans man som inte vill härska?

SAGA.

Jag har just aldrig hört någonting om kyrkans män — De äro väl som andra?

ADIL.

Ni skall få höra ett drag af farbror. I morse erbjöd han mig en längre tids vistelse i England —

FRU VIK (suckar).

Jaså, det är gjort nu!

ADIL.

Jag gjorde invändningar förstås. Jag sa' honom, att han när en orm vid sin barm. Att

jag kommer att spy etter öfver hans församling, etc. —

FRU VIK.

Det sa' du inte!

ADIL.

Ungefär. Och han svarade: »Käre Adil, jag kostar på dig hvad jag kan. Inte för att du skall skrifva mina tankar utan dina egna.»

FRU VIK (böjer gillande hufvudet, går sedan fram till Saga och klappar henne på axeln).

Laga nu att du snart blir färdig! (Går — nickar i dörren). Så att ni komma ut medan solen är uppe! (Går).

SJETTE SCENEN.

ADIL. SAGA.

(Samtalet afstannar ett ögonblick — när det åter börjar, afstannar packandet.)

ADIL.

Ni är väl inte rädd, att jag skall köra omkull med er?112

LEJONETS UNGE.

SAGA (lugnt).

o

Anej! — Om ni också inte kunde köra — det är väl inte så kinkigt med gamla Maja —

ADIL.

Maja är inte gammal. Hon är i sin bästa ålder, som det heter —

SAGA (leende).

Om äldre män ja! Inte om hästar!

ADIL.

Det var inte länge sedan Maja gjorde konster. Ja, egentligen bara en. Och den var inte konstig.

SAGA.

Som ni lärt henne?

ADIL.

Ja. Hvem annars — Hon kunde hoppa upp för kaj trappan med släde efter sig. Från isen förstår ni —AND RA AKTEN. 115

SAGA (skämtsamt).

Det måste ni visa mig! Ar det svårt?

ADIL.

Det är bara några steg! Ilon tar trappan i ett skutt och släden far som en gunga. (Håglöst). Tänk att man en gång tyckt sådant der vara roligt!

SAGA (ser på honom).

Slädpartier har ni ännu håg för?

ADIL.

Ja. Undantagsvis —

SAGA.

Som i dag —

ADIL.

I dag ville jag helst gå upp i ballong. Med er.

SAGA.

Det skulle er faster aldrig tillåta.

ADIL.

Nej. Hon är rädd om mig. — Hon ställer sig gerna emellan mig och det som är farligt.

SAGA.

Om alla hade det så —

ADIL.

— blef ingenting gjordt!

SAGA (tankfullt).

Kärleken hämmar.

ADIL.

Det är väl, att det fins folk, som ingen håller af! Barn som ingen förbjuder något —

SAGA.

Och barn — som inte lyda.

ADIL (med öfvertygelse).

Dem beundrar jag! Att få kärlek och geANDRA AKTEN. 115

sorg — att kunna det — är det mest storartade !

SAGA.

Då fordras ett hårdt sinne —

ADIL.

Jag afundas dem som kunna ge sig i väg på lifsfarliga äfventyr — fast deras närmaste gråta af förtviflan —

SAGA (undrande). Det tycker ni om —

ADIL.

Kan man komma högre? — Jag är för vek — Den som en gång i sitt lif kunde vara stark —

SAGA.

Vara kall.

ADIL.

Vilja ett på bekostnad af allting annat!116

LEJONETS UNGE.

SAGA.

En känslig menniska kommer aldrig derhän.

ADIL.

Nej. Jag fruktar det. — Man kan inte ta sig den själskraften. Det ligger för mycket kval emellan.

SAGA.

Kvalen äro till för de goda —

ADIL.

Man skall kunna lemna godheten bakom sig. Allt utom sin viljas hugskott! — Man skall inte se någonting — mörkt på alla håll — utom en liten gnista som dansar för ögonen.

SAGA.

Då är man en fanatiker —

ADIL.

Ja visst. Då kan man bli martyr och låta andra bli det.

SAGA.

Pina andra?

ADIL.

Ja då! Man kan låta ett svärd gå genom sin moders själ! (Lugnt) När en faster kan älska så som min — hvad skall då inte en mor kunna?

SAGA.

Och kunna lida!

ADIL.

Jag skulle inte kunna sticka faster med en knappnål!

SAGA (skakar sitt hufvud).

Då är det intet hopp för er att nå ert ideal!

ADIL.

Nej tyvärr! Det fins intet hopp för mig —

SJUNDE SCENEN.

DE SAMMA. EN JUNGFRU.

JUNGFRUN (i dörren).

Rektor Båt är der nere och ber att få tala med fröken.

SAGA (förvånad).

Jaså. Jag skall strax komma ned.

JUNGFRUN.

Nej. Rektorn vill inte besvära med det. Han vill komma upp, om han får —

SAGA.

Bed honom vara så god då! Eftersom han vill —!

(Jungfrun går.)

ÅTTONDE SCENEN.

SAGA. ADIL.

SAGA.

Nu hinna vi inte promenera —

ADIL (ler bittert).

Inte ens det!

SAGA (tvingar sig att skämta).

Hvad gör det till eller från — i den stora bankrutten!

ADIL.

Nej. Det har ni rätt i. — Men ni borde fått se rimfrosten!

SAGA.

Jag kan tänka mig den! På så vackra träd som här —

ADIL (halft förlägen, halft gäckande).

Det värsta är — att jag tänkt ut så fina ord, som jag skulle säga er i den hvita prakten derute — (Skrattar) men ni får väl höra det som bättre är af rektorn!

SAGA (förebrående).

Jag går miste om så mycket, när jag skiljs från er — ni behöfver alls inte påpeka min förlust —

ADIL (ironiskt).

Jag är rädd att ni inte uppfattar den i hela dess vidd — Har ni mätt höjden och djupet af tomheten efter ett farväl —?

SAGA (lågt).

Aja —

ADIL (står och leker med en stol).

Det var bra. Då äro vi ungefär jämnstarka — lika svaga menar jag — (ser på Saga, som tvingar tillbaka tårarna — öfvermodigt). Rektorn skall skynda sig

hit nu. Annars förstör jag terrängen för honom — — Han kan för resten inte säga er annat än hvad ni redan vet.

SAGA (äter lugn). Att lifvet är svårt —

ADIL.

Att man skall ta skeden i vackra hand och äta sin soppa. Lifvet är en tjock soppa —

SAGA (andas djupt). Ja. Inte nektar och ambrosia —

ADIL.

Nej. Det var för gudarne det! (Går närmare). Och om man också är litet slägt med dem (ser henne i ögonen) får man akta sig att säga till någon : du skall inga andra gudar hafva jemte mig! Det vore för sjelfviskt af en

menniska —

SAGA.

Sådant kallas inte sjelfviskhet — det har ett annat namn.122

ADIL (bittert). Inte för en parias. (Lyssnar). Nu hör jag rektorn komma! (i vanlig ton). Hur dags vill ni fara i kväll? Kl. 7?

SAGA (likgiltigt).

Ja, tack —

ADIL.

Blir det inte roligt att dansa?

SAGA (trött).

Jo. — Då tänker man inte!

ADIL (varmt).

Jo, man tänker. Men inte på framtiden! Bara på det närvarande, — det mycket nära —

(Han trycker hennes hand. Rektorn syns i dörren. Adil bockar sig för honom och går hastigt ut).ANDRA AKTEN.

NIONDE SCENEN.

SAGA. REKTOR BAT.

REKTOR BÅT (hälsar).

Jag ville träffa er ännu en gång fröken Leire. Efter vårt sista samtal förstår jag, att jag inte kan låta er resa — vind för våg — utan ett enda allvarligt ord.

SAGA (bjuder honom en stol).

Rektorn är god som besvärar sig för min skull —

REKTORN (sätter sig, ser pl henne).

Hvad ni ser trött ut! Ni har öfveransträngt er —

SAGA.

Nej då — det är mer ledsnad öfver att jag skall resa —i 6-4 LEJONETS UNGE.

REKTORN.

Jag förstår era känslor. Ni har här mötts med så mycken vänlighet —

SAGA (med ett lätt småleende).

Jag har vuxit fast här. Men nu skola alla rötterna skäras af —

REKTORN (tröstande).

Nej — nej. Den som en gång blifvit vän till Viks, den är det för alltid — Det bandet kan ni inte skära af —

SAGA.

Man skiljs i alla fall —

REKTORN.

Innan dess — innan ni skiljs från mig vill jag lägga er några ord på hjertat.

SAGA (sätter sig vid bordet midt emot honom).

REKTORN (mildt, allvarligt).

Ni är inte någon kristen, fröken Leire!

SAGA (ser ner, slätar sitt förkläde på knäet).

Nej — om det är något särskildt inveckladt. — Och då blir jag det inte heller —

REKTORN.

Tala inte så!

SAGA.

Jag har inte tid —

REKTORN.

Ni har inte lust.

SAGA (försagd).

Det ligger inte alls för mig — jag förstår aldrig ett ord religion.

REKTORN (öfverseende).

Vi skola inte tala om det nu då — (Tar sig om hakan). Hvad jag egentligen vill säga er — det var några ord i sedligt afseende —

SAGA (försöker skämta).

Rektorn är orolig för mig?

REKTORN.

Ja, mycket. Ni har icke varit ur mina tankar sedan i går.

SAGA (som förut).

Fru Vik är också orolig för mig!

REKTORN.

Skrattar ni åt det?

SAGA.

Jag måste le åt så mycket bekymmer — utan orsak.

REKTORN (faderligt).

Nå! Ge oss någon säkerhet för ert uppförande! Lofva oss att ni kommer att ta väl vara på er!

SAGA (pröfvande;.

Men det — det sista — är väl egentligen inte kvinnans uppgift?

REKTORN (förskräckt).

Ni blandar ihop så mycket, fröken! Ni har ingen logik — ursäkta att jag säger det —

SAGA (litet otåligt).

Men hvad är det rektorn tror att jag skall ta mig för? Jag kan väl inte hitta på något nytt —

REKTORN (halft förargad).

Nytt! (strängt) Synden är gammal, den! (Lutar sig litet iramåt) Förstår ni mig inte? Ni är väl icke något barn?

SAGA (oraedgörligt).

Nej.

REKTORN.

Skall man behöfva säga rent ut till en ung flicka, att det är hennes plikt att föra ett dyg-digt lif!

SAGA.

Nej — det behöfver rektorn inte — (Nervöst)i 6-4 LEJONETS UNGE.

För jag bryr mig hvarken om dygd eller odygd.

REKTORN (orolig).

Nu, nej — Men om frestelsen kommer — skall ni då falla?

SAGA.

Det kommer ingen frestelse — (Med dold harm). Jag är ingen Eva i något paradis.

REKTORN (ser undrande på henne).

Försök att förstå mig, fröken?

SAGA.

Kan jag det?

REKTORN.

Ni kommer att möta män, lättsinniga män — i den sfer ni sjelf valt att lefva i —

SAGA (med ett egendomligt leende).

Jag är sjelf lättsinnig.ANDRA AKTEN. 129

REKTORN (lutar sig tillbaka, bedröfvad).

Jag börjar verkligen att märka det.

SAGA (litet försmädligt).

Det är inte för tidigt!

REKTORN (som förut).

Om nu män —- konstnärer ur den usla bohé-men vilja locka er att föra ett omoraliskt lif? (Själf gripen.) Bjuda er nöjen och njutning för att röfva er ungdom — —

SAGA (missförstår honom med (lit).

Jag behöfver inte bli en sådan där stackars kvinna — behöfver inte bjudas på någonting — Jag har litet pengar — kan skaffa mig nöjen själf.

REKTORN (studsar).

Men om ni vore fattig?

SAGA (halft allvarligt).

Ja, då — vet jag inte så noga hur det gick! »

— Då lät jag kanhända en man ge mig litet

mat. — Hellre än att hungra ihjäl. — Det göra ju alla.

REKTORN (förbryllad).

Men, fröken Leire, ni förstår inte kvinnans rätta beroende af mannen. Ni förstår inte skilnaden på make och älskare —

SAGA.

Skall man nödvändigt ta en mans namn, när man låter honom försörja sig? — (Ler.) Ar det inte nog att djur och segelbåtar byta namn, hvar gång de byta herre?

REKTORN (allvarligt).

Gud beskydde och bevare er! Ni har icke ert förstånd!

SAGA (mildt).

Det är rektorns, jag icke har!

REKTORN (skakar sitt hufvud).

Ni har inte begrepp om synd. Ni lefver iANDRA AKTEN.

ostörd ro i de farligaste förvillelser. Ni är till och med nöjd med er ståndpunkt — stolt —

SAGA (ser på honom).

Hvem är inte stolt?

REKTORN.

Inte den som sett sitt fördärf! Som legat krossad vid sin Herres fötter!

SAGA.

Men det har ju inte jag!

REKTORN.

Nej. Hur skall ni komma därhän? Det blir kanhända genom att tömma den kalk, som ni tror full af sällhet, men som skall visa sig full af gift och drägg. (Upprörd.) Gå inte den vägen, fröken Leire! Välj inte synden! Rom ihåg att det är icke alla synderskor, som blifva Magdale-nor. Icke alla blifva räddade! Låt ljuset gå upp för er, så att ni kan se sinlighetens förbannelse —i 6-4 LEJONETS UNGE.

SAGA (mjukt, tveksamt).

Men rektorn ville häromdagen — att jag skulle gifta mig?

REKTORN (häftigt).

Men förstår ni då inte skilnaden?

SAGA (enkelt).

Nej! Det kan jag inte hur mycket än rektorn förklarar den —

REKTORN (tydligt och långsamt).

I äktenskapet — — med ideel och renande kärlek helgad af Gud, bli makarne hvarandra till förädling. Till en

sådan förening går man med allvar — till en lös förbindelse med lättsinne — cläri ligger skillnaden.

SAGA (för sig själf med ett svagt löje).

Allvar! (Högt.) Gud!? Han har väl aldrig helgat något äktenskap?

REKTORN (förfärad).

Hvad säger ni?AN DR A AKTEN. 135

SAGA.

Det lämnar han väl åt människorna att göra själfva? — Annars skulle väl inte heligheten förekomma i så olika grad? — De flesta gifta gräla jämt!

REKTORN.

Hur vet ni det?

SAGA.

Om man hör en herre och ett fruntimmer vara riktigt vresiga mot hvarandra — kan man vara säker på att de äro man och hustru —

REKTORN (ogillande).

Skall ni skylla det på Gud, att människorna fela?

SAGA (trött).

Hvarför skall man skylla någonting på Gud? Äktenskapet — och annat som är misslyckadt?

REKTORN (reser sig, suckar).

Jag vill inte uppehålla er längre! Ni gör eri 6-4 LEJONETS UNGE.

hård! Gå er egen väg? Må den icke blifva allt för svår!

SAGA (följer honom till dörren, sorgset).

Det svåraste har redan varit, tänker jag —

REKTORN (ser forskande på henne). Farväl, fröken Leire! Lycklig resa!

SAGA (vänligt).

Adjö! Tack för rektorns deltagande för mig!

(Han går. Hon sätter sig vid bordet med ansiktet i händerna.)TREDJE AKTEN.

(Samma rum som i första akten. En lampa brinner på spiselhyllan.)

FÖRSTA SCENEN.

BISKOPEN. FRU VIK.

(De spela schack vid ett litet bord nära spiseln, hvari resterna af en brasa glöda.)

BISKOPEN (fördjupad i spelet). Den här fällan med springaroffret — den gick du i —

FRU VIK (flyttar en pjes).

Att jag inte såg den!

BISKOPEN (gnolar litet, flyttar).

Nej — nej!i 6-4 LEJONETS UNGE.

FRU VIK (lutar sig tillbaka i stolen).

Jag kan inte hålla ihop tankarne i kväll!

BISKOPEN (beräknar).

Hm! Låt oss se! Du är matt om fem drag.

FRU VIK (slappt). Jag försäkrar dig — jag är matt för längesedan !

BISKOPEN (ser upp). Hvad är det åt dig?

FRU VIK.

Det kryper i mig. Jag har en sådan oro i kroppen.

BISKOPEN (i spelet).

Så der ja!

FRU VIK. De borde vara hemma redan!

BISKOPEN (tankspridd).

Hvilka?

FRU VIK.

Frågar du hvilka!!

BISKOPEN.

Jaså — Det är sant! Ungdomen är på bal!

FRU VIK (missnöjd).

Adil lofvade att komma tidigt hem. Och nu är klockan öfver ett.

ø

BISKOPEN.

Det blir hon ju så fort, kära du — FRU VIK.

Han vet att Saga skall resa om några timmar och behöfver få sofva.

(Paus en stund.) FRU VIK (knackar med foten i golfvet).

Om jag visste — om jag visste —!

BISKOPEN.

Hvad är det du vill veta!

FRU VIK.

Om de sagt hvarandra något!

BISKOPEN.

Mycket kan talas utan ord.

FRU VIK.

Mellan dem har det varit så nära som någonsin mellan två människor — inbillar jag mig —

BISKOPEN (påminner).

Det är du!

FRU VIK (flyttar mekaniskt).

Att se Adil i middags--han kunde knapt

få ner maten. — På Saga syntes rörelsen mindre —

BISKOPEN (deltagande).

Stackars gosse!

FRU VIK.

Jag sökte honom i hans rum på e. m. — därTREDJE AKTEN. 140

låg lian med ansiktet i soffkudden, ensam i mörkret —

BISKOPEN.

Du lämnade honom väl i fred?

FRU VIK.

Javisst. Jag låtsade som om jag inte sett honom.

BISKOPEN.

Det gör mig riktigt ondt om Adil —

FRU VIK.

Ack, om man kunde ordna för honom som man ville!

BISKOPEN.

Ja, det vore bra. — Men jag har tyvärr inget kapital att ge honom att gifta sig på.

FRU VIK (suckar).

Nej--Det är icke någon möjlighet! Jag

vet det. — 0 annan ton). Saga skulle inte vara den minst vinnande —i 6-4 LEJONETS UNGE.

BISKOPEN.

Nej. Hon fick Adil.

FRU VIK.

Hon fick en ung gosses kärlek — En så sällsynt sak —

BISKOPEN.

Säger du det?

FRU VIK.

Hvad tror du bildade kvinnor veta om en gosses kärlek?

BISKOPEN.

A — det händer väl —

FRU VIK (afgörande).

Ingenting alls. — Den första, stora värmen gå de alla miste om. De få inte mannen förr än han är ganska utbrunnen, ganska okänslig —

BISKOPEN.

Men Odegård —TREDJE AKTEN. 140

FRU VIK.

Jag talar inte om dig? Hur många tror du bäras genom ungdomsåren af himmelsk entusiasm att lefva i Gud. Som

du. (Med harm.) Nej, det är en annan entusiasm de fleste ha! För gatslynor och demimonder! (Häftigt.) Jag kan inte tåla det! '

BISKOPEN.

Hvem kan det, kära du?

FRU VIK.

Jag tycker unga, ädla gossar — som Adil — äro för goda för gatsmutsen!

BISKOPEN.

De kunna hålla sig därifrån!

FRU VIK.

O

A, må tro — Det är inte så lätt! (Upprörd.) Kan du tänka dig att en sådan där (med motvilja) flicka gick här utanför kväll efter kväll, för en tid sedan, och vaktade på Adil!i 6-4 LEJONETS UNGE.

BISKOPEN.

Det är upprörande!

FRU VIK.

Och de usla varelserna skrifva bref och skicka afskyvärda fotografier — till och med till gossarne i skolan!

BISKOPEN.

Hvilket stort fördärf — till och med i vår lilla stad!

FRU VIK.

Och i London då till — Hur många snikna händer, som skola spärra vägen för Adil! Och dra i hans kläder, fylla hans glas! (Med afsky.) I London kräla de i massor! Jag har nog sett dem! (Med stigande hetta.) De äro som kloakråttor, som tåga upp ur djupet, ur smutsen, när natten kommer — och öfversvämma allt och gnaga på allt — Och ett enda bett kan förgifta för lifvet!

BISKOPEN (lugnande).

Älskade Öja, jag förstår din oro! — Men detTREDJE AKTEN.

140

kan ju hända att Adil förmår undvika dem allesammans !

FRU VIK (skakar tviflande på hufvudet).

Den smala stigen för en — går han inte! — Så som jag såg honom i hans rum — ensam i mörkret — sitter han inte hela sitt lif. — Han vill ha erfarenhet —

BISKOPEN.

Han kan en gång bli lycklig med en hustru, om det också dröjer —

FRU VIK (vekt).

Men nu känner han som starkast! Och nu är han så vacker! — Hvarför inte nu? Än har han ingenting af satyr! Bara aning om fjun på läppen och aning om kvinnan i hjärtat!

BISKOPEN (med en handrörelse för att samla ihop pjäserna).

Ger du dig?i 6-4 LEJONETS UNGE.

FRU VIK (med en lätt suck).

Ja, jag ger tapt — för mig och andra! (Reser sig.) Just lagom. För nu hör jag Majas bjällror! (Går till fönstret, drar undan gardinen. Månskenet strömmar in.) Hvad Adil kör fort!

BISKOPEN (går också till fönstret).

Det här skulle Andreas se!

FRU VIK.

0, Manfred, hvilken strålande natt! Hvilket ljus!

(Fru Vik går ut. Man hör strax därpå lifligt talande utanför.)

ANDRA SCENEN.

BISKOPEN. FRU VIK. SAGA. ADIL.

(Sagas hår och kläder äro våta. Hon stannar strax innanför dörren.)

FRU VIK (med uttryck af stor häpnad).

Käraste ni! Det väntade jag då inte!TREDJE AK.TEN. 147

SAGA (skämtsamt).

Jag skall be om tillåtelse att genast få draga mig tillbaka!

BISKOPEN.

Ja, för all del —

SAGA (ser på golfvet, där det blir våta fläckar efter henne).

Nu kan jag verkligen vara säker på, att jag lämnar spår efter mig här! (i det hon går.) God natt! Och förlåt mitt besynnerliga uppträdande!

FRU VIK (skyndar efter henne).

Jag måste hjälpa dig litet!

TREDJE SCENEN.

BISKOPEN. ADIL. BISKOPEN (granskar honom).

Du är torr — och hon är våt! Hur hänger det ihop?

10i 6-4 LEJONETS UNGE.

ADIL.

Släden for ner i en vak — på den sidan där fröken Leire satt. Och så stänkte det öfver henne —

BISKOPEN.

Hvad vill det säga? Jag for öfver fjärden i går och vägen var klar ända fram —

ADIL.

Ja. Men vi foro inte vägen.

BISKOPEN (häpen).

Hur ha ni då kommit hem?

ADIL (undvikande).

Vi gjorde en liten krok — åt kajen till — BISKOPEN.

Det var ett lustigt sätt att skjutsa hem unga damer! På obanad is —

ADIL.

Vi tänkte roa oss litet!TREDJE AKTEN. 140

BISKOPEN.

Du kunde brutit halsen af fröken Leire — eller dränkt henne. — Jag må säga — litet mer försiktighet hade jag väntat!

ADIL (ler tvunget).

Hvem kan veta hvad försåt, som lurar--

BISKOPEN.

Man skall inte ge sig af från banad väg, när man har ansvar för en ung flicka —

ADIL.

Men om hon vill —

BISKOPEN.

Den, som håller tömmarna, skall tänka för två. — Förstår du inte en så enkel sak?

ADIL (ledsen).

Jo. Det var en stor dumhet —

BISKOPEN.

Så väl att inte fröken Leire skadade sig på något sätt!i 6-4 LEJONETS UNGE.

ADIL.

Hon slog hufvudet i karmen. Jag hör ännu hur det dunkade —

BISKOPEN.

Det kunde gått illa! — Måtte det inte komma några följder! Förkylning eller annat.

ADIL (dystert).

Det fattas bara det!

BISKOPEN (ser deltagande på honom).

Då skulle det göra mig ondt om dig.

ADIL.

Fins det alltid ett »pius» till hands, när det är fråga om olyckor?

BISKOPEN.

Säkerligen kan man alltid säga: det kunde varit värre —

ADIL (sjunker trött ned i en stol).TREDJE AKTEN.

140

BISKOPEN (iakttar honom).

Hur är det med dig? Du ser riktigt blek och eländig ut! Gå och lägg dig.

ADIL (rycker upp sig).

Jag mår utmärkt —

BISKOPEN.

Jag hoppas fröken Leire gör så med! Vi få

väl höra af Öja---En förkylning skulle

komma bra olägligt just nu!

ADIL (skenbart lugn).

Ja, verkligen —

BISKOPEN.

Men att åka våt i femton graders kyla, det är inte alldeles ofarligt — Efter en bal till —

ADIL (som förut).

Nej. Jag har tänkt på det -—-i 6-4 LEJONETS UNGE.

BISKOPEN.

Kanske man borde vaka öfver henne i natt — Vi få väl höra hvad Öja tycker —

(Biskopen sätter sig. Adil stiger upp, gär oroligt af och an. De äro tysta en stund.)

ADIL (kort).

Kanske hon dör —

BISKOPEN.

Att du vill uttala en sådan möjlighet —

ADIL (bittert).

Det skulle inte förvåna mig om hon dog! Och att jag tagit lifvet af henne! Det vore en utmärkt illustration till människans fria vilja!

BISKOPEN.

Plåga dig inte med fantasier i onödan!

ADIL.

Jag undrar hur det käns, att ha dödat en människa?TREDJE AKTEN. 140

BISKOPEN (torrt).

Jag kan inte upplysa dig om det. (Varnande.) Du skall akta dig, Adil, för öfverdriften Omåttlighet i sinnesstämningar ligger nära till för ditt temperament. Och du är nu i en farlig period. Du måste bemöda dig om själens sans.

ADIL.

Jag misströstar inte om, att jag kommer att hålla mig ganska nykter.

BISKOPEN.

Godt om så vore!

ADIL.

En nykter själ i en nykter kropp — utan minsta längtan efter rus. — Jag undrar bara om jag skulle få lust att skjuta mig, om fröken Leire dog genom mitt förvållande —

BISKOPEN.

Det gjorde du inte.i 6-4 LEJONETS UNGE.

ADIL.

Nej. Jag sköt mig naturligtvis inte. (ironiskt.) Men jag tror jag skulle få — en måttlig lust till det.

BISKOPEN.

Rom ihåg hvad jag sa'! Akta dig att gå för långt!

ADIL.

Man går inte för långt — när man aldrig kommer fram.

FJÄRDE SCENEN.

DE SAMME. FRU VIK.

FRU VIK.

Nu ligger hon snart. Hon har fått filtar och värmande saker! Att man kan vara så söt, när man är så sur!

BISKOPEN.

Hur är det med henne?

FRU VIK.

Ilon har en smula feber och frossbrytningar. Men det kan bero på sinnesrörelse. (Till Adil.) Sådana barnsliga idéer! Att köra upp för kajtrappan! Hur kan du bära dig så tanklöst åt?

ADIL.

Hade isen varit bra — så hade det ju inte gjort något!

FRU VIK (Otåligt).

Men nu var inte isen bra! Det är alltid på någon biomständighet det beror — om man burit sig väl eller illa åt. — (Oroligt.) Du hängde din röck öfver Saga! Det var rätt — men frös du inte?

ADIL (halft förargad).

liar hon hunnit berätta så många detaljer?

BISKOPEN (till Adil).

Du skall få berätta mer i morgon! God natt med dig nu! (Vill dra honom med sig ut.)

ADIL (gir ifrån honom).

Jag stannar här.

BISKOPEN.

Hvad för något?

FRU VIK (samtidigt).

Stannar här —?

ADIL.

Någon skall väl springa efter doktorn. Jag tänker han behöfs om några timmar!

FRU VIK (växlar en blick med sin man).

Nej, Adil — Saga har lofvat att genast ringa om hon känner sig dålig —

ADIL (en smula retligt).

Du tänker väl inte hindra mig att sitta här, om jag vill —

FRU VIK (villrådigt).

Men Adil, då —TREDJE AKTEN.

1Ö3

BISKOPEN.

Vi skola inte hindra dig. Men hvad skall det tjäna till? —

ADIL.

Jag har ingen lust att sofva. (Skrattar hårdt.) Det är väl det minsta, man kan göra! Om man gjort en flicka sjuk — Att man är till hands och går efter doktorn!

FRU VIK.

Skall du sitta här och oroa dig — och inbilla dig allt möjligt —

adil.

Jag är ganska lugn.

BISKOPEN (i det han går).

Kom, Öja! Låt honom vara! Han blir snart sömnig. (Han går ut.)i 6-4 LEJONETS UNGE.

FEMTE SCENEN.

FRU VIK. ADIL. FRU VIK.

Du skall väl få din vilja fram då! (Ser mot spiseln.) Men jag skall åtminstone låta elda åt dig —

ADIL.

Tack.

FRU VIK.

Vill du inte ha något varmt? Ett glas vin? ADIL.

Nej. Jag skall bara gå in i mitt rum efter

en bok. (Han går och kommer strax igen med en bok och cigaretter. Fracken är utbytt mot en hvardagsrock.)

FRU VIK (stryker hans kind).

Du får inte ta det för djupt, min älskling! Om det också skulle bli ledsamheter af ert dumma påhitt —T RE D J E A K T E N. 157

ADIL.

Jag tar aldrig någonting nog djupt —

FRU VIK (tröstande). Inte rår man för, att det blir en lavin af en snöflinga.

ADIL.

Hvad rår man för då? (Blåser ut rök, trött.) Att man röker?

FRU VIK.

Knapt det —

ADIL (likgiltigt).

Hvilken tröst för de nikotinförgiftade!

FRU VIK.

Om du som jag gick bredvid dig själf, skulle du se hur litet man »leker med» i ödets lek —

ADIL (otåligt).

Det där känner jag tillräckligt! Jag blir intei 6-4

sorglösare för det — (Litet efteråt, klanglöst.) Jag lider som om hela världen berodde på mig —

FRU VIK.

Kan inte det trösta dig — vissheten, att det aldrig är någon rimlig proportion mellan en gärning och dess följder — Och göra dig till så pass stor filosof, att du rättar dina självförebrå-elser efter gärningen och inte efter följden.

ADIL.

Nej, snälla faster, min ånger är af det mer vanliga slaget.

FRU VIK.

Således — om Saga kommer ifrån äfventyret utan men, ångrar du dig högst obetydligt, men om hon stryker med — grämer du dig till döds?

ADIL.

Antagligen.

FRU VIK.

Ar det förnuftigt?

ADIL.

Hur skall man kunna vara förnuftig, när man inte förstår någonting.

FRU VIK (ser pröfvande på honom),

Så långt har du kommit?

ADIL.

Känner du igen det?

FRU VIK.

När jag var vid din ålder gjorde jag mig ett lefnad sprogram —

ADIL.

Som du inte gick i land med —

FRU VIK.

Nej. Naturligtvis inte. För det första skulle jag med kärlek omfatta mänsklighetens lifsfrågor —

ADIL.

Det kunde du.i 6-4

FRU VIK.

Det gick — för det var medfödt. För det det andra skulle jag med allvar söka förstå dem. — Det gick inte. — För det tredje skulle jag med kraft rätta min lefnad efter självförvärfvad öfvertygelse —

ADIL (ler).

Det var värst för dig —

FRU VIK.

Jag har gjort grundligt fiasco--har ingen

öfvertygelse —

ADIL.

Tror du jag kommer i samma fördömelse?

FRU VIK.

Jag är rädd för det.

ADIL.

Ligger det i blodet? —TREDJE AK.TEN. 161

FRU VIK.

Kanhända.

ADIL (motvilligt).

Men jag tycker inte om skepticismen. Jag känner mig dragen åt annat håll —

FRU VIK.

Det betyder ingenting hvad du tycker om. »Vinden blåser hvart den vill.» Tanken går hvart den vill.

ADIL.

Och slutar i tvifvel?

FRU VIK.

Jag vill inte utsåga det — Det är så oartigt mot alla troende.

ADIL.

Fattig måste jag således nödvändigt bli — på alla områden —

10i 6-4 LEJONETS UNGE.

FRU VIK.

Lika andligen fattig som jag.

ADIL (med ett djupt andetag).

Den lekamliga fattigdomen tynger mig ojämförligt mest.

FRU VIK (vemodigt leende).

Det går inte att leda dig från det ämnet — för mer än en kvarts minut —

ADIL.

Gör dig inte vidare besvär med att försöka —

FRU VIK (försiktigt).

Låt oss tala om det då — som ligger dig mest på sinnet!

ADIL (afvärjande).

Nej, hvarför det —

FRU VIK.

Yet du, Adil, strax innan ni kommo hem, ön-TREDJE AKTEN. 140

skade jag så ifrigt — jag nästan hoppades och trodde, att ni skulle återkomma förlofvade.

ADIL.

Du talar så oresonligt —

FRU VIK.

Hvad skulle ni kunna bättre göra? Hvarför inte gå två mot en oviss framtid, lika väl som en.

ADIL (uppbragt).

Att du kan tro mig om något så uselt!

FRU VIK.

Uselt?

ADIL.

Erbjuda henne en 15—20-årig förlofning! Nej, vet du, faster! En så egenkär narr är jag inte!

FRU VIK.

Hällre än att ni skola skiljas så olyckliga båda två!i 6-4 LEJONETS UNGE.

ADIL (hånfullt).

Skulle jag stå som en Stod (räcker ut handen) och peka med förlofningsring på fingret mot medelålderns aflägsna lycka! (Skrattar.) Det skulle inte passa fröken Lcire!

FRU VIK.

Hvad menar du?

ADIL.

Att — jag tror inte, att hon är född att vänta —

FRU VIK.

Det där skulle såra henne att höra.

ADIL (ironiskt).

Man lär kunna älska vid 40 år! —(Lugnt.) Jag är till och med säker på, att jag då känner det, samma som nu.

FRU VIK.

Nå, i så fall — ?T RED JE A.ICTEN. 16S

ADIL (sorgset).

Hon skulle inte älska om 20 år som hon gör nu —

FRU VIK.

Är du alldeles säker på att hon nu älskar dig?

ADIL.

Ja.

FRU VIK.

Men Saga är inte lätt att bli klok på —

ADIL (sakta).

Jag har aldrig varit' med om någonting så lätt —

FRU VIK (går fram och lägger handen på hans axel).

Din själföfvervinnelse har varit dess svårare. Du är en duktig gosse, Adil! Hädanefter skall jag ieke råda dig till något — och icke afråda dig. (Klappar honom och går.) Du må sköta dig själf!i 6-4

LEJONETS UNGE.

ADIL.

Tack!

(Fru Vik går ut. Adil sitter en stund tankfull, tillbakalutad och stirrar framför sig. Sedan går han fram till lampan och tar fram ur sin plånbok en fotografi, som han länge betraktar. Lampskenet faller öfver hans ansikte, som återspeglar känslor af beundran, kärlek, lidande. — En jungfru kommer in med ved. Adil stoppar hastigt in porträttet och tar sin bok. Fördjupar sig i läsning, sedan jungfrun på en vink af honom lagt ned veden bredvid spiseln och gått ut.)

SJETTE SCENEN.

ADIL. SAGA.

(Dörren öppnas nästan ljudlöst och Saga kommer in. Hon är klädd i en enkel morgonrock och håret hänger utåt ryggen, sammanhållet med ett band. — De tala med dämpade röster.)

SAGA (söker dölja sin blyghet).

Trodde ni att jag skulle komma hit?

ADIL (som rest sig — uppriktigt).

Nej, förr en annan ängel!TREDJE AKTEN.

140

SAGA.

Jag har knackat på er dörr, men när ni inte var där gick jag hit. (Brådskande.) Jag ville gärna tala med er —

ADIL (går närmare, lugnt).

Om hvad?

SAGA (sätter sig vid schackbordet). Ingenting särskildt. (Förvirrad). Jag ville bara tala med er — Jo, jag ville tacka er för i kväll.

ADIL.

För slaget i hufvudet?

SAGA.

För det med —

ADIL (böjer sig ned mot henne). Ni fick ett sår i pannan —

SAGA.

Jag hoppas det blir ett ärr —i 6-4 LEJONETS UNGE.

ADIL.

Till minne af en tanklös pojke —

SAGA (plötsligt).

Hvarför sitter ni egentligen här? Om ni inte väntade på mig?

ADIL.

Jag trodde ni låg sjuk i er säng.

SAGA (anar).

O

Ah! — Det var väl jag kom hit. Annars hade jag aldrig fått veta det.

ADIL (ler).

Hvilken stor förlust.

SAGA (ler).

Det är alltid roligast att få veta det, som är meningen att man inte skall få veta —

ADIL.

Har ni nöje af att dissekera mig? Ar det där-TREDJE AKTEN. 140

för ni tagit ett så djärft steg som att spatsera omkring vid den här tiden -

SAGA (naturligt).

Jag kom för att sällskapa med er — så länge det var möjligt.

ADIL (ser på henne, tacksamt).

Att en flicka kan vara så snäll!

SAGA (tillfredsställd).

Jag visste ni skulle tycka om det.

ADIL.

Ni måtte vara mycket svag för mig? — Ni kommer väl aldrig att ångra er?

SAGA.

Nej, då! De här softimmarne kan jag för rasten ta igen när jag blir gammal.

ADIL.

Hvad ni är beräknande!170 LEJONETS UNG K.

SAGA.

Säg inte det otäcka ordet!

ADIL.

Tycker ni inte om beräkning?

SAGA (lätt).

Jag tackar Gud hvar dag för att jag hvarken behöfver räkna eller beräkna!

ADIL.

Jaså. Ni tackar Gud!

SAGA.

Hvar skulle jag annars göra af min erkänsla? ADIL.

Nej, visst —

SAGA (halft sorgset, halft skämtsamt).

Jag har nyss sagt honom, att han var bra snäll som gaf mig den här roliga kvällen!

ADIL.

Och så kommer ni för att tacka mig!TREDJE AKTEH. 171

SAGA.

Ja, ni har ju del i den också?

ADIL.

Har ni bedt honom däruppe att ni inte skall bli sjuk?

SAGA (skrattar).

Nej! Sådant kommer jag aldrig ihåg? — För resten (hon för handen till halsen) är det ingen fara! Jag bär en amulett!

ADIL.

Är ni så väl försedd!

SAGA (barnsligt uppsluppen).

Akta italienskt trolltyg! Utan det hade jag inte vågat mig hit nu! (Rodnar plötsligt.)

ADIL (ser på henne).

Ni har feber. Jag har aldrig sett er så--

SAGA (afbryter).

Visst inte! Jag darrar litet, men det gör ingenting.i 6-4 LEJONETS UNGE.

ADIL (lägger sin hand på hennes).

Darrar ni?

SAGA (drar undan sin hand).

Om man håller så där hårdt, känner man ingenting! (i annan ton.) Lägg er klocka här på bordet!

(Adil gör som hon ber.)

SAGA.

Jag skall se hur fort tiden går, när man vill att den skall stå stilla. (Hon ser på klockan och han ser på henne.)

SAGA (med låtsad öfvertygelse).

Jag har alltid trott, att visarne gingo fortare om nätterna. Nu vet jag det.

ADIL (ler).

Det är en gammal iakttagelse, tror jag, vid nattliga möten —

SAGA (ger honom tillbaka klockan).

Ja, det visste folk, förr än de hade klockor —TREDJEAKTEN. 175

ADIL.

De klagade på lärkan fordom och på morgonrodnaden — i stället för på visarne —

SAGA (sakta).

Vill ni ha mitt sällskap till kl. 6? Tills de komma hit och städa. — Fyra timmar?

ADIL (betydelsefullt).

Hvad tror ni?

SAGA (finner med svårighet ord).

Tror ni det är mer — än en gång i sitt lif som man — som man möter en person —

ADIL (kraftigt).

— en kvinna — i hvars sällskap man gärna går till hafvets botten? Nej, det är bara en gång.

SAGA (fortsätter).

— möter en man som man inte kan gå förbi —

ADIL (rycker på axlarne).

Det vet jag inte!i 6-4 LEJONETS UNGE.

SAGA (sakta).

— utan man måste stanna — för att höra om han säger någonting.

ADIL.

Och om han tiger?

SAGA (tungt).

Hvarför tiger han--till hälften? Och talar till hälften? (Klagande.) Det är förfärligt?

ADIL (känsligt).

Han vill tiga, men så komma några ord ibland mot hans vilja — Men dem har han ju fått förlåtelse för —

SAGA (upprörd).

Kan man inte tvinga honom att tala —

ADIL (böjer sig ned, tar henne sakta om lifvet).

Hvarför skulle man göra det?TREDJE AKTEN. 140

SAGA (snyftande). Därför att man vill höra ord om (knappt hörbart) kärlek —

ADIL (ömt).

Hvarför vill man det då?

SAGA (med hufvudet i armarne på bordet, öfvergifvet). Å, det vet ni nog!

ADIL (smeker hennes hår, kysser henne, trycker henne intill sig).

Älskling!

SAGA (med armarne om hans hals, lågt).

Tack!

ADIL (kysser henne flere gånger innerligt, gör sig lös). Är du nöjd nu! (Bittert.) Jag håller på att glömma att jag är fattig!

SAGA (gråter tyst). ADIL (torkar bort hennes tårar med öm omsorg).

Så väl att jag en gång fick se dina ögon på nära håll!i 6-4

LEJONETS UNGE.

SAGA (ler).

Det var just någonting!

ADIL.

Det har jag önskat oerhördt, vansinnigt, må du tro! (Kysser hennes ögon.)

SAGA.

Hvad jag har beundrat ditt vackra hufvud! Tänk att jag till slut skulle få ta i det, som om det vore mitt. (Hon tar det i sina båda händer.) Ibland, när du stått bredvid mig — och jag sett på ditt hufvud, har jag undrat — om det skulle göra motstånd —

ADIL (lycklig).

— om du försökte dra det till dig! Du hade aldrig vågat!

SAGA.

Nej!

ADIL.

Och ändå har du sett hur jag vridit mig som en mask vid dina fötter en hel månad!

SAGA.

Bara tanken, att du skulle ta det illa upp, kora mitt hjärta att stanna! (Trycker sin hand mot hjärtat.)

ADIL.

Stackars lilla hjärta!

SAGA (sorgset).

Jag måtte inte ha något lejonhjärta!

ADIL (drar henne intill sig).

Så mycket är säkert — att jag är en svag stackare! (De sätta sig i samma stol.)

SAGA.

Nu är jag lycklig! Jag reser inte i morgon!

ADIL (med armen omkring henne).

Att man kan vara så lycklig och olycklig på en gång!

SAGA (oroligt).

Olycklig?

ADIL (vekt).

Vi måste ju skiljas!

SAGA (beslutsamt).

Nej.

ADIL (beundrande).

Hvad det passar dig att tala så! Hvad du är hänförande!

SAGA.

Du skall också säga att du aldrig vill skiljas från mig!

ADIL.

Verkligheten är så obeveklig, Saga lilla! (Smeker henne.) Jag kan beräkna, jag! Därför är jag gammal bredvid en liten flicka som du!

SAGA (ångestfullt).

Du menar väl inte, att det är slut i morgon?

ADIL.

Jo. Slut.TREDJE AKTEN. 140

SAGA (slammande, med bruten röst).

Men — men — det har ju knappt börjat!

ADIL.

Hvad du är rörande! — Du kan inte släppa hoppet?

SAGA (griper hans hand).

Du menar inte allvar, Adil! Att du tänker låtsa i morgon som om jag inte funnes till? (Förtviflad.) Det är inte möjligt!

ADIL (behärskad).

I morgon — är du ett minne — en ljuflig saga blott!

SAGA (utom sig).

Tala inte så där! (Hon gömmer sitt hufvud vid hans axel.)

ADIL (stryker sakta hennes hand).

SAGA (anklagande).

Du är inte alls så olycklig som jag!i 6-4

LEJONETS UNGE.

ADIL.

Jo. Men jag har ett annat sätt att visa det. Jag har redan left mig in i försakelsen, ser du.

SAGA (sänker sin blick i hans, frågar med djupaste ångest).

Ingen morgondag? Ingen framtid?

ADIL (skakar på hufvudet). SAGA.

Hela mitt lif på några timmar! (i utbrott). Men de äro mina! Jag vill ha fullt ut hvad som är mitt! (stiger upp.) Jag fryser!

ADIL (med en rörelse att stiga upp). Då skall jag lägga in ved —

SAGA (häjdar honom). Nej. (Hennes läppar darra, orden höras som en hviskning.) I mitt rum är det varmt! (Med bedjande ögon.) Kom!

(Adil springer upp, står elt ögonblick framför henne och möter hennes blick. Öppnar sedan ljudlöst dörren och släcker lampan. De följas ut i mörkret.)FJÄRDE AKTEN.

(Samma rum som i föregående akt. — Solig morgon.)

FÖRSTA SCENEN.

FRU VIK. ADIL.

(Fru Vik sitter vid skrifbordet. Adil kommer in med fart, slår armarne om henne bakifrån och kramar henne häftigt.)

FRU VIK (söker göra sig fri).

Sesä, lugna dig!

ADIL (upprymd, fortsätter).

Nej, det kan jag inte!

FRU VIK (en smula otåligt). Du rufsar ner mig! Släpp mig!i 6-4 LEJONETS UNGE.

ADIL (klappar henne på hufvudet med pojkaktig retsamhet).

FRU VIK (energiskt).

Släpp mig, pojke! (Hon gör sig lös.)

ADIL (skjuter in några hårnålar, skrattar).

Nej, nu får du säga adjö till din lille pojke, faster!

FRU VIK (återhämtar sig, litet hånfullt).

Bär du dig åt som en fullvuxen? — Ar du en man, får du börja spara på dina smekningar!

ADIL (godmodigt).

Jag är af en helt annan tanke! Men det skola vi inte disputera om, faster lilla!

FRU VIK (ser på honom, undrande).

Du tycks vara — mycket glad i dag! (Förstår plötsligt.) Är du — äro ni förlofvade?

ADIL.

Du kan ju kalla det så! Jag reser med Saga till Paris.FJÄRDE A.KTEN. 195

FRU VIK (sjunker tillbaka i stolen, öfverväldigad).

ADIL (tar henne om halsen).

O, faster, om du visste hvad jag är lycklig!

FRU VIK (rörd).

Jag med — jag med, Adil.

ADIL.

Mins du hvad du sa' i går? Att du icke mer skulle råda eller afråda mig —

FRU VIK (betänker sig — lugnt och beslutsamt).

Jag skall inte göra det. — Res om du vill!

ADIL (beundrande).

Du är god, faster! Det käns svårt att lämna dig (ler) fast jag omöjligt kan se ledsen ut —

FRU VIK (slår med handen).

Vi skola inte tala om mig nu — Jag är glad att du får det sällskap du längtat efter! — (Förvånad.) Men hur i all världen ha ni redan hunnit komma öfverens?i 6-4 LEJONETS UNGE.

ADIL (lätt framkastande).

Vi ha tagit tiden i akt. — Saga har visst redan varit länge uppe!

FRU VIK.

Morgonstund har guld i mund, tycks det!

ADIL (nickar).

FRU VIK (tankfullt).

Där ser du, min käre gosse! Hvad som synes oss omöjligt den ena dagen —

ADIL (faller in).

— blir det enda möjliga den nästa!

FRU VIK.

Men hvar är Saga? Jag har inte sett henne än — och frukosten väntar på henne.

ADIL.

Hon är i salen. Vi ha just ätit — Jag lämnade henne för att tala med dig — och sedan skall jag gå in till farbror.FJÄRDE A.KTEN. 195

FRU VIK (knäpper ihop händerna).

Hvad skall han säga?

ADIL.

I värsta fall — säger han bestämdt nej.

FRU VIK.

Och då, Adil -

ADIL (lugnt).

Det förändrar ingenting.

FRU VIK. Har du blifvit så hänsynslös?

ADIL.

Jag har blifvit en fanatiker —

FRU VIK (ryggar tillbaka). Det var en ny förvandling!

ADIL.

Ett underverk —i 6-4 LEJONETS UNGE.

FRU VIK (strängt).

Du bryr dig således inte längre om din fosterfars och förmyndares vilja?

ADIL (obevekligt).

Inte din häller! Om du också vore min mor och grät!

FRU VIK (stönande).

Adil--

ADIL (bryter ut).

Så fast är jag nu bunden vid Saga med alla min själs fibrer! Jag låter inte någon förbjuda mig henne!

FRU VIK (ser pa honom — äter behärskad).

Men hvad skall du lefva af där ute?

ADIL (med ett ljust uttryck).

Jag är inte rädd för att hungra ihjäl! Till och med det vore ett nöje — vid Sagas fötter!FJÄRDE AKTEN. 187

FRU VIK (moderligt).

Kära barn! Det skall du inte behöfva så länge jag lefver! — Och Manfred skulle inte kunna — hvad du än gjorde — ta sin hand ifrån dig. Men du bereder honom smärta —

ADIL (förvånad).

Att du tar det så lugnt, faster? Ar du inte rädd för ovädret? När hela staden stormar?

FRU VIK.

Din lycka är hufvudsaken. — (Allvarligt.) Jag-föredrar att tänka mig dig med en god kvinna — än utsatt för många dåliga.

adil (ler).

Af två onda ting, det minsta!

FRU VIK (vemodigt).

Du hade nog inte gått i kloster, som du hotade med?i 6-4 LEJONETS UNGE.

ADIL (i annan ton, öfvertalande).

När Saga kommer — skall du visa henne att du är glad!

FRU VIK.

Skall man behandla tjufvar väl? Hon har stulit dig!

ADIL (häftigt).

Det är första gången du är orättvis!

FRU VIK (fogligt).

Nej, nej! — Jag vet att man aldrig får reda på den ursprungligen skyldige. Minst i kärlek! — Jag skall inte skylla någonting på Saga.

ADIL (med Uf).

Du skall visa henne att du förstår — att hon befriat mig. Jag kände mig som en fånge (rätar nacken, vidgar hröstet) ocll nu är jag fri!

FRU VIK.

Hur skall denna frihet sluta?FJÄRDE A.KTEN.

195

ADIL.

Den skall aldrig sluta!

FRU VIK (tar båda hans händer i sina, känsligt). Du är icke mer en sköldpadda på rygg! Du har kommit på fötter igen!

ADIL.

Jag liar fått vingar! (Omfamnar henne.) Nu skall jag gå in till farbror. (Skämtsamt.) Måtte han uppföra sig lika väl som du! (Han går.)

FRU VIK (ropar efter honom). Du kan inte uppföra dig nog aktningsfullt mot honom, Adil! Du förstår inte allt hvad han gjort för dig!

ANDRA SCENEN.

FRU VIK. SAGA.

(Fru Vik sitter en stund ensam, vaggar sakta med kroppen, försänkt i tankar. Saga kommer, blir stående innanför dörren, strålande, men osäker.)i 6-4 LEJONETS UNGE.

FRU VIK (går emot henne oeh kysser henne).

Du får ta honom med dig! (De se hvarandra i ögonen med ömsesidig förståelse.)

SAGA (öfverlycklig — ljuft skälmaktig).

Det är inte mitt fel! Amuletten du gaf mig rår bestämdt tör alltsammans.

FRU VIK.

Så blef den dig då till mer än skydd! — En lyckobringare! (Hon går till dörrarne och låser dem med nyekel.)

SAGA (förundrad).

Stänger du in oss?

FRU VIK (drar henne med sig och sätter henne bredvid sig).

Härom dagen tänkte jag berätta dig Adils mors historia —

SAGA (med spändt intresse).

O, gör det?FJÄRDE A.KTEN. 195

FRU VIK.

Då för din skull. Nu för hans.

SAGA.

Ar den mycket sorglig?

FRU. VIK.

Mycket, (i stilla rörelse.) Hon var en mor, som förnekade sitt barn. Ilon förstod inte bättre.

SAGA (griper hennes hand, vill fråga något, men häjdar sig).

FRU VIK.

Hennes namn får du aldrig veta. Inte Adil häller. (Stryker sig öfver ögonbrynen, samlar tankarne.) Jag har hört hennes historia genom min bror, — som icke var Adils far.

SAGA (bestört).

Ar Adil icke din brorson?

FRU VIK (skakar på hufvudet).

Fråga ingenting! Och göm väl för dig själf hvad jag berättar och hvad du anar —i 6-4

saga.

Ja, det lofvar jag —

FRU VIK (berättande).

När hon var 20 år träffade hon en man, som gjorde ett så starkt intryck på henne, att han uppfyllde hennes fantasi dag och natt. En ljus sommarafton satt hon som vanligt — det var på landet långt härifrån — och drömde om honom, uppflugen på sin favoritplats i en gammal lind. Hon lutade hufvudet mot stammen och såg ut öfver den stora, tysta trädgården. Då kom han. Hennes blick mötte hans och hon kände hur hennes själ underkastade sig hans vilja. De växlade ej ett ord. Han tog af hennes lilla sko ocii kysste hennes vrist. Berusningen steg henne åt hufvudet. — Den natten förenade dem. (Hon

tystnar ett ögonblick.)

SAGA (halfhögt — drömmande). Älskade hon honom — sedan också?FJÄRDE A.KTEN.

195

FRU VIK.

Hon hade aldrig älskat, honom. När hon blef sig själf igen, var han henne motbjudande. Hon ville inte se honom mer. Hon reste bort. — Men man undflyr inte det oundvikliga. Någon tid därefter var hon bland deras antal, som äro hafvande och ångra sig. Så djupt nedsjunken i vanmäktig grämelse, som en kvinna kan komma.

saga.

Den olyckliga!

FRU VIK.

o

Hvad skulle hon göra? Ångesten höll på att döda henne. Ilon var uppfostrad i den ytliga läran, att moral är äktenskap och äktenskap är moral. — Din far hade ännu ej predikat motsatsen. — Ilon trodde att det icke fans någon större skam för en kvinna än att som ogift få ett barn.

SAGA (med strålande blick).

Hade jag ett barn skulle jag sätta det på eni 6-4 LEJONETS UNGE.

piedestal och lira gudstjänst i dess betraktande !

FRU VIK.

Ack, i henne var naturen kväfd af konvenansen ! Hon var ättling af en gammal släkt med traditioner sedan hedenhös om kvinnor, som behärskat sig. Det skulle satt en fläck på namnet för alla tider, att hon ej kunnat det. (Lutar hufvudet i handen, suckar.) Hvad skulle hon göra?

SAGA.

Valde hon att dölja och ljuga?

FRU VIK.

Ja visst. — Hon hade en sann vän — henne tillgifven sedan barnaåren med oegennyttig kärlek. Ilon förtrodde sig åt honom. Han såg henne halft vansinnig af förtviflan. Och som konvenansen var honom en ganska likgiltig sak — tog han barnet på sig.FJÄRDE A.KTEN. 195

SAGA (med beundran).

Det var din bror!

FRU VIK.

Ja. — Han fick beröm för det som bon skalle fått. klander för. Man framhöll honom såsom en ädel man, som frivilligt tog hand om sitt oäkta barn.

SAGA.

Hur gick det att hemlighålla allt detta?

FRU VIK (bittert).

O

A, med skickliga lögner och väl planlagda utländska resor lyckas sådant för många! Ingen har någonsin tviflat på, att Adil är min brorson.

SAGA (forskande).

Likheten ?

FRU VIK (med en afvärjande handrörelse).

Fråga inte! — När min bror lofvade att åtaga sig barnet, satte han som villkor, att hon åldrig-skulle fordra det tillbaka. Ilan ville icke medi 6-4

samvetsgrant bedrägeri bygga upp en existens och sedan rycka undan grunden — därför att. den var en lögn — och låta allt sammans störta ihop.

SAGA.

Att hon gick in på det villkoret!

FRU VIK.

O

A, med tacksamhet! — Hon var rädd, hon var feg. Hon kunde tagit gift eller kastat sig i sjön eller hvad som hälst. — Hon tog med hänförelse den hjälpande handen och lofvade heligt att aldrig förråda sanningen. (Gömmer hufvudet i händerna.) An i dag är hon feg. Har vant sig vid lögnen och vill icke någon förändring. (Höjer hufvudet och ser på saga.) Men hennes hjärta är sönderslitet bit för bit af självpinande. Ty hon älskar i botten sanning och natur öfver allting.

SAGA.

Att hon härdar ut!FJÄRDE A.KTEN. 195

FRU VIK.

Så länge det går Adil väl kan hon vara lugn och nöjd. (Lidelsefullt.) Han är henne oerhördt dyrbar. Ur förnekelsen har vuxit fram en våldsam, allt uppslukande kärlek!

SAGA (böjer sig nära henne, sakta).

Skall sonen verkligen aldrig få veta hvem som är hans mor?

FRU VIK (skakar energiskt på hufvudet).

Aldrig. — Frestelsen att ge sig tillkänna har ett par gånger varit henne nästan öfvermäktig. 1 hvarje mors hjärta ligger en stark längtan att vara känd af sitt barn. — (Trött.) Men den går att kufva.

SAGA (något dröjande).

Hvarför har du berättat mig allt detta, Ödegård?

FRU VIK (försöker behärska sin rörelse).

För att — du skall känna, att du står tilli 6-4

ansvar inför ett ångestfullt modershjärta — för hvad det blir af Adil!

SAGA (springer upp, förskräckt).

Stå till ansvar inför en mor! Nej, det kan ingen människa! (Man hör någon rycka i dörren.)

FRU VIK (ser inot dörren).

Om vi aldrig tala mer vid hvarann, aldrig träffas mer — skall du veta att detta samtal var hennes testamente till dig. (ödmjukt.) Det ligger en vädjan — en bön däri!

saga (rörd).

Jag skall aldrig glömma det.

fru VIK.

Och det måste förbli en hemlighet oss emellan.

(De omfamna hvarandra. Sedan öppnar fru Vik för Adil.)FJÄRDE ÅKTES.

TREDJE SCENEN.

DE SAMMA. ADIL. ADIL.

Hvarför låsa ni? (Han går fram till Saga och tar hennes hand och håller den kvar.)

FRU VIK (oroligt).

Nå?

ADIL.

Det var en svår selioek för farbror!

SAGA (till fru Vik). Får jag gå in till honom?

FRU VIK.

Försök om han tar emot dig!

(Saga går.)

!

ADIL (ledsen).

Han liar lyst mig i bann — från hus och hem!200

FRU VIK (rycker till).

Hvad säger du?

ADIL..

Här får jag aldrig vara mer!

FRU VIK (häftigt).

Det bar inte Manfred kunnat säga!

ADIL.

Jo, han sa' det och han menade det. — Han; blef först häpen. Trodde att han med maktspråk skulle få mig lydig! — Sedan blef han stum af sorg. Vinkade med handen att jng skulle gå. Gå för alltid!

FRU VIK (tonlöst).

Gör du det så dör jag! (Springer upp.) Jag skall tala vid Manfred! Har han glömt — för första gången — att han måste ta mig med i räkningen, när det gäller dig. (Hon skyndar ut.)

FJÄRDE SCENEN.

ADIL, SAGA. Sedan REKTOR BÅT.

SAGA.

Biskopen bad mig vänta. — Han går af ocli an i djupa tankar. (Med en frågande blick). Tvekar du?

ADIL (lugnt).

Det är den första gång i mitt lif jag vill. (Knyter sina händer). Och jag känner att min vilja räcker in i evigheten.

(Han ser rektorn komma och går ett par steg från Saga.)

REKTORN (med en bok i handen, till Saga).

Där har jag just den jag söker!

SAGA (besvarar hans hälsning;.

Mig?

REKTORN (räcker henne handen).

Jag vill att fröken Leire skall ta emot den här!

SAGA (förvånad, lar emot boken).

Tack! (Vill öppna den.)

REKTORN (hindrar henne).

Nej, nej! Sedan. När ni blir ensam. — Del. är en väns ord, som ni skall ha med er på resan och tänka på i ensamheten —

SAGA (förlagen).

Rektorn är alltför god —

REKTORN.

Jag hoppas och tror, att ett godt frö kan slå rot i ert sinne, när sorgen och saknaden gjort er mottaglig — när ni far allena mot främmande mål.

SAGA (något försagd).

Men jag reser inte ensam —

REKTORN (förvånad).

Inte det? Det hörde jag i går!

SAGA.

Det har blifvit ändradt.

REKTORN.

Jaså. Nå, hvad får ni för sällskap?

ADIL.

Jag reser med.

REKTORN (fixerar honom strängt).

Så tanklös trodde jag inte du var, Adil. — Tillåter Manfred det?

ADIL (lugnt).

Naturligtvis inte. Jag reser ändå.

REKTORN (vreden kokar upp inom honom). Det är således med vett och vilja — för ro skull — du förstör en ung dams rykte?

ADIL (kallt).

Sitt rykte sköter fröken Leire själf.

REKTORN (häftigt).

Inga fräckheter!i

ADIL (går emot honom).

Men alla mina krafter och all min håg skall tjäna henne.

REKTORN (föraktligt).

Dina stora ord kunna icke skydda hennes goda namn!

SAGA (stolt).

Mitt namn kommer ingen åt!

REKTORN (utom sig).

Ni äro galna! (Till Adil). Och du är inte myndig! Lagen skall hindra dig!

ADIL,

Lagen hindrar inte människor att älska!

SAGA.

Bara att gifta sig — och det tänka vi inte göra!

REKTORN (till Saga, upprörd).

Trampar ni rent af på det lagliga äktenskapet!

SAGA (trotsig, försöker skämta).

Nej då! Jag skulle kunna smutsa mina skor!

ADIL.

Vi äro båda födda utom lagen. Vi ha sett dess baksida.

REKTORN (rycker häftigt tillbaka sin bok).

Den är öfverflödig! (Vänder och går.) För folk som inte ha någon heder! Man skall icke kasta perlor för — — (Går ut.)

SAGA (gråtfärdig).

O, Adil, hvad det är sorgligt, att inte alla människor kunna förstå hvarandra!

ADIL (går till henne, lägger armen om henne).

Det fins ingen man på jorden, som inte förstår hvad du är värd!

SAGA (om hans hals).

Hvad menade han med heder? Fins det någon större heder än att vara din första älskarinna? (Lösgör långsamt sina armar från honom, tankfullt.)i 6-4

LEJONETS UNGE.

Jag måste försöka en gång till att få tala med biskopen. Det är inte lång tid kvar! Snart måste vi gå till stationen! (Går mot dörren.) Och jag kan inte resa utan att ha fått träffa honom! (Hon går ut.)

FEMTE SCENEN.

ADIL. FRU VIK.

FRU VIK (med ett gladare uttryck an förut).

Har Båt varit här?

ADIL.

Ja.

FRU VIK.

Jag kan förstå det. Han såg mycket vred ut. Han ville träffa Manfred, men jag sa' att del kunde inte låta sig göra just nu! — Saga är därinne.

ADIL.

Gick han då?FJÄRDEAKTEN. 207

FRU VIK.

Nej. Han väntar i salongen. — Han tänker göra allt för att hindra din afresa. Men det skall icke gå.

ADIL (vid fönstret).

Nu drar Maja i väg med Sagas tillhörigheter.

FRU VIK.

Och din lilla kappsäck — Hvilken klen utrustning !

ADIL (nickar lätt åt henne).

Blir den aldrig sämre är jag glad! — Mina böcker skickar du väl sedan, faster?

FRU VIK (med bruten röst).

Ja, det skall jag! (Brister i tyst gråt och går ut.)

SJETTE SCENEN.

ADIL. BISKOPEN.

(Biskopen kommer in med böjdt hufvud och pannan i djupa veck).i 6-4 LEJONETS UNGE.

BISKOPEN (lägger händerna på Adils axlar — bedjande).

Res inte nu!

ADIL.

Jo, jag reser!

BISKOPEN (släpper honom och går ett slag ifrån honom).

ADIL.

Jag är ledsen att jag gör dig eniot — Men jag måste.

BISKOPEN (stannar och ser på honom).

Förstod du mig nyss därinne?

ADIL.

Ja.

BISKOPEN.

Det var inte min mening att säga, att jag förvisar dig därför att min kärlek skulle upphört —

AD 11, (kastar sig med barnslig kärlek i hans armar)

O, farbror —!

BISKOPEN (trycker honom intill sig).

Det kan den aldrig (släpper honom). Men här tar jag icke mer emot dig! (Allvarligt) Detta hus är icke mitt. Dess egare har anförtrott det i min vård. Den som i handling trotsar samhällelig och kyrklig ordning kan jag derför icke hysa här. Jag vore då en dålig gårdsfogde. Inför verlden har jag hädanefter brutit med dig.

ADIL (bedjande).

Men — farbror — jag får väl se dig ibland? Långt borta — der du inte är biskop —

BISKOPEN.

Kanhända. — Din faster har jag nyss tröstat med hoppet att hon ofta skall träffa dig. En lång skilsmessa från dig vill jag icke tänka mig för henne.

ADIL (innerligt).

Min älskade faster! (i annan ton.) Saga ville gerna tala med dig, farbror! Fick hon det?

BISKOPEN (mildt).

Det är gjordt. Det behöfdes inte många ord oss emellan. Jag har sagt henne (ler svagt) att blir jag aldrig mer förtörnad på henne än nu, bör hon kunna bära det. (Försöker tala strängt.) Nej, det är af dig, man kan fordra mera! Saga är icke tillräknelig — hon har icke förutsättningar att förstå samtidens kraf på individen.

ADIL.

Nej. Hennes far har ställt henne långt framför samtiden. Hon tillhör en kommande verldsålder!

BISKOPEN (allvarligt).

Ar du vuxen att gå dit öfver till henne? Hör du till den ljusa förtruppen? — Kom ihåg, att den som bryter sedvänjor (lägger handen på hjertat) skall här inne bära stoff till nya, bättre seder.

ADIL (hör på honom utan att svara.)FJÄRDE A.KTEN.

BISKOPEN (lugnt).

Än en sak. Har du betänkt att du kan bli far?

ADIL (böjer jakande hufvudet).

BISKOPEN (går öfver golfvet).

Nästa århundrade blir barnets århundrade — liksom detta varit kvinnans. Och när barnet kommit till sin rätt är sedligheten fullkomnad. Då vet hvarje menniska, att hon är bunden vid det lif hon alstrar med andra band än dem samhälle och lagar påbjuda.

ADIL (dämpadt).

Kan du tro om mig, farbror, att jag någonsin skulle kunna försumma ett barn som vore mitt?

BISKOPEN.

Nej. Du förstår, att en man ej kan blifva kvitt sin fadersplikt — om han så fore jordeni 6-4

LEJONETS UNGE.

rundt. — Ett konungarike kan gifvas och tagas åter — men icke ett faderskap.

ADIL.

Jag vet det.

BISKOPEN.

Men dermed är ej all rättfärdighet uppfylld — att man omsorgsfullt uppehåller det lif man väckt. Ingen man kan tidigt nog betänka frågan, om och när han har rätt att framkalla lif.

ADIL (tydligt, behärskadt).

Jag tillhör icke en generation, som lemnar sådant åt slumpen.

SJETTE SCENEN.

De samme. FRU VIK. SAGA.

SAGA (resklädd).

Nu går jag, Adil?

ADIL.

Jag med (räcker rörd sin hand mot biskopen) Adjö, farbror!

BISKOPEN (lägger sina armar om Sagas och Atlils skuldror).

Herren vare med eder! Farväl kära barn!

(Saga gar först ut. Adil ger biskopen en lång, tacksam blick och går efter henne.)

FRU VIK (i hatt och kappa omfamnar sin man).

Jag visste att du inte kunde vara hård mot dem! Lika litet som du någonsin varit det mot mig! (Hänförd) Att en bildad man, en prest — som aldrig syndat af lättsinne — kan vara så mensklig! (i det hon går) Jag kommer snart tillbaka ! När jag följt dem till tåget är jag åter hos dig. (Vinkar med handen i dörren och går).

BISKOPEN (ensam — går till fönstret, nickar och besvarar med näsduken en hälsning utifrån).

De kära, älskade barnen! — Dem lyclcligom är allting rent!

>... Den har flere af de egenskaper, som pläga göra en bok omtyckt hos vår publik. Där fins kärlek, svärmeri, vemod, här och där fins också stilistisk finhet och friskhet.» {Aftonbladet)

». . . Berättelserna äro verkligen särdeles sympatiska och hållna i en behagligt flytande stil, som icke kan annat än hålla läsarens uppmärksamhet spänd från den första sidan till den sista.» (Nya Lund.)

KARL ERIK FORSSLUND, Skog. En skissbok från Bärgslagen, illustrerad af Anshelm Schultzberg. Pris 3 kr.

»... En äkta frisk bergslagsfläkt genomgår dessa färgmättade skildringar, af hvilka i syn-nerhet »En friarefärd» framstår såsom en äkta perla af berättarekonst och hjärtevärme.» (Bergslagsposten.)

».. . Poesi i prosaform, och med en äkta svenskhet i ämnesval och åskådning ...» (Upsala Nya Tidning.)

».. . Det är sannerligen icke ofta man lägger ifrån sig ett genomgånget förstlingsverk af så pass omfattning som detta med mera oblandad tillfredsställelse.» (Nerikes Allehanda.)

»... De bästa styckena äro »En friarefärd», »Vargar», »En vrå bland bergen» och »En vallhornslåt». För innehållet i dessa behöfver ej redogöras — det är nog sagdt om dem att de äro förtjusande stämningsbilder, hvilka både

1 språk och hållning verka såsom sådana, verka äkta.» (Aftonbladet.)

MÄRTA BOLLE, När Riddar Ulf suckar.

Ur familjekrönikan på Höögsborg.

2 delar, pris y. 50.

ERNEST RENAN, Caliban. Drama i 5 akter, öfversatt af Edv. Alkman. Pris 2 kr.

». .. Borde läsas af ju flera dess bättre; poetisk uppfattning, träffande humor och djupa tankar...» (D. N.)

LOTTEN von KRÆMER, Skogsblommor.

Idyller och ballader. Pris 2 kr.Pl WAHLSTRÖM & WIDSTRANDS förlag har utkommit:

HELMER KEY, Artister, Skådespel i 4

akter, med illustreradt omslag af Albert Engström........................... Pris 2:50

ERNEST RENAN, Caliban, öfversatt af

Edv. Alkman .... 2 kr.

OSCAR WILDE, Salome, Sorgspel i en

akt, öfversatt af Edv. Alkman, med illustreradt omslag af Albert Engström. ... 2 kr.

(Dessutom en lyxupplaga i 50 numrerade exemplar à 5 kr. hvaraf endast ett fåtal ex. återstå.)

PER HALLSTRÖM, En gammal hi-

storia. 2:a upplagan............... 3 kr.

>. . . ett litet konstverk af fulländadt värde ... den är helt enkelt förtjusande...» (Karl Warburg i Handelstidningen.) >... en bland de finast skrifna svenska berättelser som utkommit på mången god dag . . . > (Georg Nordensran i Aftonbladet.)

>. . . en berättelse som är konstnärlig och äger gratie . , .>

(C. D. af Wirsén i Posttidningen.) >. . . ehuru ännu ung har H. i detta arbete nått den gamle mästarens fulländning. .> (Jacqueline i Nya Dagl. Allehanda.) o. s. v.

i:a upplagan slutsåldes på ett par veckor.

Af samma förf. har förut utkommit:

Purpur, Berättelser.................. 3 kr.

Vilsna fåglar. Berättelser .... 2 kr.

Sthlm, Iduns Tr. Aktiebolag, 1896.

Märklig- nyhet!

KARL ERIK FORSSLUND, En Skissbok från Bergslagen.

Med illustrationer af Anshelm Schultzberg. Pris 3 kr.